

ارسال: ۱۴۰۰/۰۷/۰۱

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۱۵

10.22034/nf.2024.209338

ضوابط سلطانی؛ دستورالعمل کاربردی مهرهای اداره‌های تیپو سلطان

(متن منقح براساس دحو نسخه برتیش لایبریری و کتابخانه انجمن رایبل ایشیاتک، لندن)

چندر شیکهر* (استاد ارشد دانشگاه دهلی، گروه فارسی)

چکیده: ضوابط سلطانی، دستورالعمل یا پروتکلی است که متعلق به نظام حکومتی تیپو سلطان در اواخر قرن هجدهم است. نسخه‌های خطی این متن در فهرست چارلز استوارت (۱۸۰۹)، پس از شرح مفصلی از نحوه تهیه و تقسیم کتاب‌های کتابخانه مذکور در بخش‌های مختلف ذکر شده است. ضوابط سلطانی، از مهرها، نام تجاری اسبها و نظایر آن به زبان فارسی و نیز از دانش فنی و مدیریت اداری شاه مذکور حکایت دارد. از این اثر سه نسخه موجود است: دو نسخه در کتابخانه بریتانیا (IO 2379) و یک نسخه در آرآی اس (RAS)، لندن (در ۱۷۱). جزئیات نسخه‌های خطی آن به شرح زیر است: جلد کتاب ضوابط سلطانی در باب قوانین تیپو سلطان با چرمی به رنگ زرشکی تزیین شده است. نام‌های الله، محمد (ص)، فاطمه (دختر پیامبر) و حسن و حسین (پسرانش) در مدالی در وسط جلد و نام چهار خلیفه ابوبکر، عمر، عثمان و علی در چهار گوشه آن درج شده است. پس از مهرها، بخشی از پرچم‌ها و استانداردهای هر بخش و منطقه آغاز می‌شود. حیوانات جنگی که به هر مقامی منصوب می‌شدند نیز مهرهای مخصوص به خود را داشتند. دفاتر قاضی نیروها نیز در آنجا

* chshekhar58@gmail.com

دستیابی به نسخه‌های کتاب مزبور به همت خانم دکتر نندنی چترجی، استاد تاریخ و مدیر مرکز مطالعات آسیای جنوبی، دانشگاه ایکزیترا انگلیس مقدور شد. این کار جزو پروژه اسناد حقوقی در قلمروی فرهنگ فارسی در دوره قرون ۱۶ الی ۱۸ میلادی است.

مستقر بود. مهر نیروهای قاضی عبارت است از: قاضی اردو معلا خادم شيراء شريف رسول الله، سيد على يا كچهري گون جنسی و نظاير آن. مقررات استاندارد مربوط به نام تجاری اسب و ساير حيوانات نیز وجود داشت.

کلیدواژه‌ها: ضوابط سلطانی، تپیو سلطان، مهرها، نسخه‌های خطی.

مقدمه

تپیو سلطان (۱۷۵۰-۱۷۹۹) حکمران شجاع دکن بود که در منطقه میسور نزدیک به دو دهه پادشاهی کرد. این دوره زمانی بود که انگلیسی‌ها سلطه خودشان را در دکن هم مستحکم کرده بودند؛ اما حیدرعلی، پدر تپیو سلطان، را مانع گسترش سلطه خود یافتند. بعد از درگذشت حیدرعلی در ۱۷۸۲، تپیو سلطان در ادامه سیاست پدر خود، با قدرت علیه انگلیسی‌ها مبارزه کرد و در جنگی انگلیسی‌ها را شکست فاحش داد و مجبور به فرار داد صلح کرد؛ اما نتوانست همسایه خود، نظام حیدرآباد و مرااتیه‌ها، را قانع به حمایت و همکاری علیه انگلیسی‌ها کند. نظام حیدرآباد که او هم تپیو را بزرگ‌ترین دشمن خود می‌دید، مثل مرااتیه‌ها همدست انگلیسی‌ها شده در نهایت در جنگ سری رنگاپتن به سال ۱۷۹۹ شکست دادند و کشتند.

بعد از کشتار نیروی تپیو، خزانه و اسلحه‌خانه و کتابخانه او مورد تاراج افسران انگلیسی قرار گرفت و امروز خانواده‌های آن افسران انگلیسی که صاحب اموال تپیو شده بوده‌اند، آن را یا از راه مناقصه می‌فروشند یا موزه‌ها ساخته‌اند. تنها در موزه بولمنت، نزدیک فروشم (منطقه کنت) در انگلیس تعداد زیادی اسلحه مزین به انواع و اقسام جواهرات و مطلا موجود است که جورج هیرس اول، که براساس شجاع‌نمایی در جنگ با تپیو در سال ۱۷۹۹ ارتقاء یافته و به‌عنوان لرد مفتخر شده بود، آن اسلحه‌ها را از راه دریا، در دویست بسته چوبی از خزانه تپیو سلطان به فروشم برده بود. جالب است که آن بسته‌ها را برای اولین بار چند سال پیش باز کردند. امروز تعدادی از آن اسلحه‌ها همراه کتیبه‌های فارسی و عربی به‌صورت آیات قرآنی و اشعار فارسی، که حتی روی یکی از آن‌ها متن ترکی به آب طلا و نقره به‌صورت ته‌نشین^۱ و برآور و تذهیب‌کاری شده است، همه در آن موزه است. بنده به سال ۲۰۱۴ تک‌تک آن‌ها را خوانده‌ام و به انگلیسی ترجمه کرده‌ام.

در دوران دستبرد به اموال تپیو سلطان، کتابخانه وی را هم نخستین بار به فورت ولیم کالج کلکته

۱. امروز این صنعت در دکن (جنوب هند) بیدری نامیده می‌شود.

بردند. چارلز استوارت،^۱ استاد عربی و فارسی و هندوستانی در فورت ولیم کالج، فهرست‌نگار اولیه گنجینه کتابخانه تپپو، از دوازده هزار قلم کتاب که داشت فقط ۱۰۱۹ را در فهرست خود توضیح مختصری داده است. تعداد زیادی کتاب، گزارش و امضای تپپو سلطان دارد و اغلب کتاب‌ها از کتابخانه حاکمان همسایه‌های مغلوب مثل نواب عبدالوهاب، نواب چتور که به دست حیدرعلی به سال ۱۷۸۰ شکست خورد، به زندان سری رنگاپتم فرستاده شده است.^۲ بنابر تحقیقات اخیر روشن شده که تپپو عاشق کتب نفیس و خریدار نسخ خطی هم بوده است. از سال ۱۸۰۱ کتاب‌های تپپو ابتدا به اداره کمپانی هند و بعد به برخی کتابخانه‌های دانشگاه‌هایی چون کمبریج، آکسفورد و کتابخانه شاهی انگلیس^۳ اهداء گردید. جزئیات توزیع و پخش کتب تپپو و دستبرد به اموال وی را محققان تکذیب کرده‌اند، از جمله خانم کیت تلشچر به شدت این مسئله را تکذیب کرده است.^۴

در سال ۲۰۱۴ بنده مدتی در کتابخانه انگلیس برای کارهای پژوهشی حضور یافتم و به خواندن و نسخه‌برداری از اوراق نسخ فارسی و اردو پرداختم. در همان ایام کتاب دستورالعمل اداری در باب اداری به دستم رسید. جالب توجه است که از این دستورالعمل دو نسخه موجود است. اساساً این کتاب اطلاعاتی دقیق در باب مهرهای رایج در اداره‌های مختلف و همچنین اطلاعاتی در باب حیوانات باربر و حیوانات مورد استفاده در جنگ ارائه داده است. مهرها، طبق باستان‌شناسی و نمونه‌های باقی مانده از آن‌ها در موزه لوور پاریس، از زمان قدیم جزء امور اداری بوده است.

در باب استفاده مهرها در دوره گورکانیان هند، محمد مؤمن نوشته: فرهنگ و تمدن فارسی و ایرانی در شبه‌قاره با ورود حکومت اسلامی موجب دستیابی کار و روزگار گردید تا اواخر قرن ۱۸ تعداد بزرگی از اهالی هند بزرگ، شامل جنوب هند موسوم به دکن، شغلی به دست آورده بودند. و یکی از ابزارهای کاریابی زبان فارسی بوده است. اغلب فارسی‌آموزان هندی در دفاتر و اداره‌جات منشیانی بودند که مشغول نگارش نامه‌های متفاوت بودند و تثبیت مهر روی این نامه‌ها نمایانگر مهرهای مورد استفاده آن

1. A Descriptive catalogue of the oriental library of the late Tippoo Sultan of Mysore, to which are prefixed memoirs of Hyder Ali Khan and his son Tippoo Sultan / by Charles Stewart. 1809

۲. تحلیل و تجزیه برای بازیابی مهرهایی تپپو سلطان: خانم دکتر ارسلا سیمس ویلیم، مسئول بخش نسخ فارسی و عربی، مطالعات آسیا و امریکا، کتابخانه انگلیس، لندن، بلاگ، پنج آوریل، ۲۰۱۸.

۳. امروز بنام Royal Collection Trust نامیده می‌شود.

4. Kate Teltscher, India Inscribed: European and British Writing on India, 1600-1800, Oxford University Press, 1995

زمان است. استفاده مهرها در زمان گورکانیان هند ادامه نظام اداری تیموری بوده. آیین اکبری در باب سکه‌زنی و انواع و اقسام سکه اطلاعات کامل و وافر دارد.^۱

ذکر مهرکن‌ها به‌ویژه در زمان جهانگیر و شاهجهان در نوشته‌های ادبی و تاریخ دیده می‌شود. مولانا مقصود مهرکن از دوره شاهجهان و مولانا علی احمد دهلوی انواع و اقسام مهرها را ساختند، از جمله مهری به نام اوزک که روی فرمان شاهی به‌عنوان فرمان ثابت زده می‌شد و مربع شکل بود و عبارت الله اکبر جل جلاله داشت. هیچ نوشته شاهی بدون مهر (مثل امروز) اعتباری نداشت و مهرهای خاص شاهی یا در دست ولیعهد بود یا در دست وزیر. در زمان شاهجهان، مهر خاصه بعد از درگذشت ممتاز محل به دست شاهزاده جهان‌آرا بیگم بوده است. آنندرام مخلص در باب ارزش مهر می‌نویسد:

مانند مهر وصل سند بهر اعتبار ما مهر خامشی به لب خویش کرده‌ایم^۲

علاوه بر اسناد شاهی، برای کتابخانه‌ها هم مهر کنده می‌شد. از برخی نسخ پیداست که کتابخانه‌های شاهی، چه قبل از گورکانیان مثلاً در زمان سلطان ناصرالدین خلجی مالوه و چه در زمان گورکانیان از جمله در عهد وزارت عبدالرحیم خان خانان مهرهای خاص برای کتابخانه داشتند.

رساله حاضر که دستورالعملی است از زمان دولت تیپو سلطان، حاکی از مهرهایی است که در دستگاه‌های مختلف بنا به تصویب و حکم تیپو سلطان کنده شده و برای کارهایی دولتی مورد استفاده قرار گرفته است. متن این رساله براساس دو نسخه که یکی در کتابخانه انگلیس^۳ و یکی در کتابخانه رایل ایشیاتک نگهداری می‌شود، تصحیح شده است. نسخه انگلیسی با شماره IO 2379 و نسخه کتابخانه رایل ایشیاتک با شماره Per 171 ثبت گردیده است. برخی اوراق دو نسخه در این متن هم به‌عنوان نمونه گذاشته شده است. هر دو نسخه دارای جلد چرمی قرمز رنگی است که در وسط آن در داخل مهر الله و اسمای آل خمس و در چهار گوشه اسمای خلفای راشدین کنده شده است. چارلز استوارت در فهرست کتابخانه تیپو مرقوم نموده که همین شیوه تزئین جلد روی کتاب‌های دیگر هم موجود است. مهر دارای اسم تیپو به‌صورت طغرای شیرمانندی در این کتب ثبت شده است. از نیمه دوم استفاده کاغذ آبی‌رنگی در نسخ فارسی هندی دیده می‌شود که در نسخه رایل ایشیاتک همان‌گونه است.

این رساله که به چهار باب و چند فصل منقسم شده دارای اطلاعات در باب اندازه و شیوه ساخت و

۱. آیین اکبری، مجلد پنجم، آیین پنجم، چاپ علیگر، ۲۰۰۵، ص ۵۲.

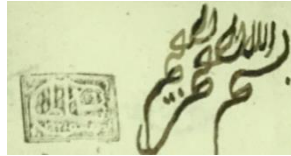
۲. *Miratul Istelah*, Ed. Chander Shekhar, A. H. Ghilchikhani & H. Yousefdahi, Tehran, 2016, p. 449

۳. البته در کتابخانه انگلیس دو نسخه موجود است که فقط از یکی از آنها استفاده شده است.

مواد برای کندن مهر است. همچنان علم‌هایی که در هر بخش باید استفاده شود در این رساله ترسیم شده است. در این رساله توضیحات درباره‌ی داغ‌زنی روی حیوانات جنگی هم توضیح داده شده است؛ مثلاً در باب شیوه‌ی داغ‌زنی عدالت‌خانه‌ی لشکر نوشته شده: داغ حضور عسکر کچهری ببری استاده طول ببری یک گره و پا و انگشت عرض در میان ببری پا و کم یک انگشت. از مهر و داغ پیداست که نشانه‌ی شیر ببر در همه‌ی نشانه‌های سلطنت خداداد تیپو سلطان اهمیت ویژه داشت. امیدوارم این رساله برای محققان تاریخ به‌عنوان منبع اولیه‌ی مورد استفاده قرار گیرد.

[P1/8193] عن امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه
طَوَّلُ بَاءٍ بِسْمِ اللَّهِ وَأَظْهَرَ أَسْنَانَ السِّينِ
دراز کن باء بسم الله را و ظاهر کن دندان‌های سین را

و طَوَّلُ نُونَ الرَّحْمَنِ وَجَوَّفَ الْمِيمَاتِ
و دراز کن نونِ رحمن را و مجوف کن سرهای میمات را

[P2/8194] بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَصْحَابِ أَجْمَعِينَ بدانکه آفریدگار عالم
و آدم چون انواع کاینات را به وقت موعود از مکمن غیب به منصفه شهود جلوه‌گر و منور، بنی نوع بشر را از
سایر اجناس و انواع شرف امتیاز بخشیده اصناف انسانی را به حسب اوضاع و اطوار علامتی کرامت
نمود و همگی بسط زمین را به علامات جبال و رودبارها و راه‌ها معلوم خلاق گردانید و اهل روزگار را از
تردد تحصیل سراغ و پی بری بلاد و امصار و ارهانیید.

كما قال الله تعالى «الَّتِي فِي الْأَرْضِ رَوَّاسِي أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ. وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ
يَهْتَدُونَ»^۱ یعنی برانداخت بر زمین کوه‌های بلند را تا که پناه شود به شما و پیدا کرد رودبارها و راه‌ها را تا که
شما راه‌یاب شوید و ظاهر کرد علامات و روشن ساخت ستارگان را تا اوشان راه یابند [P3/8195] لهذا
حضرت شهنشاه جمجاه فلک‌بارگاه ستاره‌سپاه، خدیو خداآگاه، فروغ انجمن سلطنت و جهانبانی،
خورشید نورپیرای عالم کشورستانی، خداوند دین و دولت، مؤسس اساس ملک و ملت، دُرّة التاج افسر
خلافت عظمی، زینت بخش و سادۀ سلطنت کبری، جمعیت بخش مجموعه اهل اسلام، مؤید دین
حضرت خیرالانام، سر زمره مجاهدان ظفررکاب، امام غازیان نصرت انتساب، مذلت بخش اعدای دین
متین، قدوة مؤیدان ملت خیرالمرسلین، مرکز دایرة امن و امان، السلطان ابن السلطان حضرت ابوالفتح

۱. سورة نحل (۱۶)، آیه ۱۵-۱۶.

تیپو سلطان پادشاه غازی، خلدالله ملکه و سلطانه، برای تعارف و امتیاز سران و سرکردگان فوج نصرت‌نشان و برای شش فرقه ریاست خداداد علامتی مقرر فرمودند به تاریخ بیست و یکم ماه حیدری سال حراست سنه ۱۲۲۴ مولود محمد^(ص) مطابق نوزدهم ربیع‌الاول [P4/8196] سنه ۱۱۲۱ هجری روز پنجشنبه در ساعت زهره در این کتاب به قید قلم آمده مشتمل است بر چهار باب: باب اول در بیان طرز قرص خاص و تقطیع علامت شش فرقه ریاست معه عهده‌داران و این مشتمل است بر هفت فصل: فصل اول در بیان طرز قرص خاص، فصل دوم در تقطیع علامت میرمیران و بخشیان و سپهداران و غیره عهده‌داران فوج فیروزی، فصل سیوم در علامت میر خازن، فصل چهارم در علامت میریم، فصل پنجم در علامت میر آصف و علاقه‌دارانشان، فصل ششم در بیان علامت صدور کچهری، فصل هفتم در علامت ملک‌التجار؛ باب دوم در تقطیع مهر و طغرای اسم الله و الفاظ عربی دستخطی شش فرقه ریاست مشتمل بر شش فصل: فصل اول در تقطیع مهر و غیره علاقه‌داران میرمیران کچهری، فصل دوم در تقطیع مهر و غیره میرخازن، فصل سیوم در تقطیع مهر و غیره میریم، فصل چهارم در تقطیع مهر و غیره اصف کچهری و علاقه‌داران [P5/8197] شان، فصل پنجم در تقطیع مهر و دستخط صدور، فصل ششم در تقطیع مهر و دستخط ملک‌التجار.

باب سیوم در بیان اعلام ظفرارتسام سرکار خداداد، مشتمل بر چهار فصل: فصل اول در ضابطه علم‌های خاص، فصل دوم در ضابطه علم‌های فوج فیروزی علاقه‌میرمیران، فصل سیوم در ضابطه علم‌های علاقه‌میریم، فصل چهارم در ضابطه علم‌های صدور؛ باب چهارم مشتمل بر [دو] فصل: فصل اول در بیان شل نشستن برخورداران و راه رفتن در سواری و نصب خیمه، فصل دوم در بیان نشستن شش فرقه سلطنت خداداد در محفل خاص و راه رفتن در سواری و فرود آمدن در لشکر فیروزی. [P6/8198] به تاریخ سیزدهم ماه خسروی سال حراست سنه ۱۲۲۴ م مولود محمد^(ص) مطابق دوازدهم شهر ربیع‌الثانی روز جمعه، بعد بیست و چهار گهری روز که طلوع دلو و ساعت قمر و بسیار مبارک و مسعود است در دارالسلطنت همه قرص‌های علامت رمل خدمات مقرر شده تقسیم یافت. باب اول در بیان تقطیع قرص‌هایی که بنابر شرف و عزت جمیع اهل خدمت و بنابر خود به دولت مقرر فرموده شده است و این باب مشتمل بر هفت فصل است؛

فصل اول در بیان طرز قرص خاصه جواهر و پارچه و طره جواهر و پارچه

قرص خاصه جواهر در میان زمرد یک انگشت و یازده طاها و گرد آن سه حاشیه میان حاشیه سه

طاها مقرره هر دو رو هجده (۱۸) طاها و به کثیره دیواری هشت راد و طاها عرض جمله دور قرص گرداگرد یک طاها کم سه انگشت، در میان زمرد که رنگ باد است [P7/8199] و گرد آن حاشیه یاقوت که رنگ آب است و گرد آن رنگ نیلم رنگ آتش است و گرد آن پشک که یاقوت زرد است رنگ خاک است عوض نیلم و یاقوت زرد الماس لهریه دار را زیر آن رنگ نیلم و ورق طلا داده، رنگ نیلم و زرد کرده شده که نسبت به نیلم و پشک الماس گران قیمت است در میان قرص زمردی اول بسم الله الرحمن الرحيم و زیر آن الله اکبر و زیر آن حسبی الله نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر به دستور قرص پارچه و طره جواهر و پارچه تیار باشد.

مهر خاص معه تحریر طول یک انگشت عرض نیم انگشت طغرای شیر دهان مسجع تیپو سلطان و به هر چهار کنج لفظ مولود محمد (ص) و در میان طغرا شش بیری:

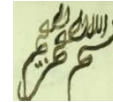

[P8/8200]

دستخط خاص

دستخط افتتاح نامه

دستخط اختتام نامه

ضابطه قرص دلنمای کلان خاصه زمردی، عرض زمرد سه انگشت و گرد یک حاشیه یاقوت عرض آن پا و کم سه طاها و عرض ورق دیواری یک طاها، جمله عرض حاشیه هر دو بازو هفت و نیم طاها، مقره عرض تمام قرص سه انگشت و هفت و نیم طاها و طول قرص عین زمرد سه انگشت و دوازده طاها و حاشیه معه ورق هر دو بازو هفت و نیم طاها مقره طول چهار انگشت و سه و نیم طاها و بالای قرص دلنما یک شاخ و دو برگ الماس کنول تراش رنگ هر دو برگ نیله و رنگ شاخ زرد است. در میان زمرد بالا بسم الله الرحمن الرحيم زیر آن حسبی الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر زیر آن لا اله الا الله محمد رسول الله کنده باید کرد.

[P9/8201] در عالم، اولاد اختیار خداست و در این مقدمه از شاه تا غربا در مقدمه حصّه و ترکه در میان فرزندان قضایا شده خانمان همه‌ها خراب می‌شود و علی‌الخصوص در رؤسا از فساد مردم لکوک‌ها مقتول و مجروح و خانمان خلق الله خراب می‌شود و نیز حکم الله و حکم الرسول است که مقتضای و مناسب دیده در آنچه که رفاهیت و صلاح خلق الله باشد سلطان عمل نماید و همه مردم مطیع امر او باشند لهذا از سرکار خداداد چنین تقرر یافت اگر یک شخص را سه چهار پسر از یک زن شادی باشد در آن پسر کلانی مالک ملک پدر باشد و دیگر پسران را اگر پسر کلانی که مالک است هرچه خواهد بدهد تقاضای دیگر برادران نیست و اگر پسر کلان روبه‌روی پدر بمیرد پسر کلانی متوفی یعنی نبیره کلان مالک ملک شود و اگر نبیره نباشد در دیگر پسران هرکه کلان باشد آن را مالک گرداند و همچنین پسر کلان او مالک شود [P10/8202] همچنین بطناً بعد بطناً این سلسله جاری باشد و در این مقدمه فضات و غیره ارباب شرع عمل در باب ترکه نمایند و هم مفصل در کتاب فتاوی محمدی مرقوم است بنابر آن امر نموده می‌شود که قرص علامات فرزند نجیب‌الطرفین سلاطین به فضل الله بین رشید و قابل ریاست را این است از پارچه ابریشمی در میان سبز بر آن آیه کلام مجید بسم الله الرحمن الرحیم حسبی الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر عرض متن سبز یک انگشت و یازده طاهای و حاشیه سرخ گرد یک طرف ده طاهای جمله عرض قرص یک طاهای کم سه انگشت ساخته بر صدر یعنی سینه بر پارچه پوشاکی می‌دوخته باشد.

[P11/8203] صفحه ساده

[P12/8204] صحه ساده

[P13/8205] فصل دوم، در تقطیع قرص علامت میرمیران و علاقه‌داران میرمیران کچهری ایشان تعلق به جنگ دارند به‌فضله جنگ آتشخانه است و رنگ آتش سیاه و آتش را از باد تأیید می‌رسد رنگ باد تیره (ه) لهذا قرص علامت ایشان سبز و نیلگون مقرر فرموده شده، هشت پهلوی با هشت شکوفه مثل نقش مثنی در مربع.

علامت میرمیران تمامی قرص هفت انگشت در آن عین قرص سبز چهار انگشت و شکوفه‌های نیلگون هر دو رو هشت عدد فی یک و نیم انگشت در میان

[P14/8206] قرص سبز چهار سطر سطر اول بسم الله الرحمن الرحیم، سطر دوم هو السلطان الوحيد العادل، سطر سوم المخصوص بخصوصية الجهاد، سطر چهارم با هر ملک العباد و در

شکوفه‌های فدوی راسخ الاعتقاد میرمیران حضور معلی. بدین تقسیم در شکوفه که جانب چپ نزدیک الرحیم است لفظ فدوی و در شکوفه بعد آن راسخ، بعد آن آلا بعد آن اعتقاد، بعد آن میر، بعد آن میران، بعد آن خصوص آن معلی حروف و حاشیه از تار طلا.

قرص علامت بخشیان، تمامی قرص شش انگشت در آن عین قرص سبز سه و نیم انگشت و فی شکوفه یک انگشت و چهار طاها حروف از تار طلا و حاشیه از تار نقره

[P15/8206] قرص سپیداران و سر عسکران تمامی قرص پنج و نیم انگشت در آن عین قرص سبز

سه انگشت فی شکوفه یک انگشت و چهار طاها حروف از تار طلا و حاشیه از تار نقره قرص تپیداران اهل اسلام و مرهته و راجپوت و رسالداران سوار کچهری است خود اسپ از اهل اسلام و مرهته و راجپوت تمامی قرص پنج انگشت در آن عین قرص سبز پاو کم سه انگشت هر شکوفه یک انگشت و دو طاها حروف و حاشیه از تار نقره.

قرص یوزدار و سرخیل و سربانزرن اهل اسلام و مرهته و راجپوت اشراف عسکر را تمامی قرص چهار و نیم انگشت در آن عین قرص سبز دو و نیم انگشت هر شکوفه یک انگشت در میان قرص سبز بسم الله الرحمن الرحيم و نام عهده حروف و حاشیه از گلابتون نقره.

[P17/8207] قرص جماعتداران تمامی قرص چهار انگشت در آن عین قرص سبز دو انگشت هر

شکوفه یک انگشت در میان قرص سبز سرکار خدا داد و زیر آن جماعتدار پیاده عسکر و یا سوار عسکر حروف و حاشیه از ریشم سُرخ

قرص سرخیلان درخش انداز متن و شکوفه‌ها همه بکرنگ نیله، جمله قرص چهار و نیم انگشت در آن متن دو و نیم انگشت هر شکوفه یک انگشت در آن متن دو و نیم انگشت هر شکوفه یک انگشت در میان بسم الله الرحمن الرحيم سرخیل درخش انداز حروف و حاشیه از گلابتون نقره.

[P18/8208] در همه قرص‌ها اگر پیاده عسکر باشد پیاده عسکر باید نوشت. اگر سوار عسکر باشد

سوار عسکر باید نوشت. اگر سوار خود اسپ باشد رساله دار فلان کچهری در قرص‌های قوم هنود از سپهدار تا سرخیل بسم الله الرحمن الرحيم و دیگر الفاظ عربی موقوف کرده بالا سرکار خداداد بعد آن شجاعت شعار سپهدار به دستور هر عهده که باشد نام آن عهده باید

نوشت.

[P19/8208] قرص قاضی حضور قاضیان نسبت به صفت جمال^۱ دارند و آب مظهر صفت جمال است. رنگ آن سرخ لهذا علامت این‌ها یک‌رنگ سرخ مقرر فرموده شد قرص قاضی حضور مدور سرخ گرداگرد چهار انگشت در میان آن بالا بسم الله الرحمن الرحيم زیر آن خادم شرع مبین مفتی ملت خیرالمرسلین، حروف از تار نقره و تحریر حروف و حاشیه گرد از تار طلا.

قاضیان کچهریجات سپاه را قرص مدور سرخ سه و نیم انگشت در میان بسم الله الرحمن الرحيم خادم شرع مبین قاضی فلان کچهری حروف از گلابتون نقره حاشیه از ریشم سرخ و زرد تاب داده

[8209] تکراری

[P21/8210]

[P22/8211] فصل سیوم در تقطیع قرص علامت میرخان ایشان تعلق به جواهر و زر و نقره دارند. پیدایش همه فلزات در زمین از نظر نه ستاره سیاره می‌شود لهذا قرص علامت ایشان سفید مدور مثل آسمان و در میان آن بر زرد مربع مثل زمین مقرر شده است بر حاشیه سفید مدور نه ستاره سیاره از تار طلا و نقره و در متن زرد دوازده قرص خور مدور بعد و دوازده مربع فلکی باشد عرض و طول قرص هفت انگشت در آن عین متن مربع زرد چهار انگشت و حاشیه هر طرف یک و نیم انگشت در متن بسم الله الرحمن الرحيم هو السلطان الوحيد العادل فدوی راسخ الاعتقاد المخصوص بخصوصية الجهاد به امر ملک‌العباد میرخان حضور معلی حروف و حاشیه از تار طلا

[P23/8211]

[8212] تکراری

[P24/8213] فصل چهارم در تقطیع قرص علامت علاقه‌داران میریم ایشان تعلق به جهازات دارند و مراکب ایشان به تأیید باد بر آب روان است. رنگ آب سرخ و رنگ باد سبز لهذا علامت ایشان سرخ و سبز مقرر شده دو ببری یکی سرخ گلابی و یکی سبز

قرص میریم، هریک ببری طولاً هفت انگشت عرضاً سه انگشت نوک پایین هر دو ببری ملحق و نوک بالا گشاده مثل ذوالفقار در میان هر دو ببری بسم الله الرحمن الرحيم هو السلطان الوحيد العادل فدوی راسخ الاعتقاد المخصوص بخصوصية الجهاد به امر ملك العباد میریم حضور معلی حروف و حاشیه از تار طلا.

قرص میر بحر، طول هر ببری شش انگشت عرض سه انگشت حروف از نوک پایین هر دو ببری ملحق و نوک بالا گشاده مثل ذوالفقار در میان هر دو ببری حروف از بسم الله الرحمن الرحيم هو السلطان الوحيد العادل فدوی راسخ الاعتقاد المخصوص بخصوصية الجهاد به امر ملك العباد میریم حضور معلی حروف و حاشیه از تار طلا

قرص میر بحر طول هر ببری شش انگشت عرض سه انگشت حروف از تار طلا و حاشیه از تار نقری.

(قرص) سرداران جهاز و تیپداران جهاز، طول هر ببری پنج و نیم انگشت عرض سه انگشت حروف و حاشیه از تار نقری.

(قرص) ستاره شناسان یعنی معلّمان جهازات طول هر ببری پنج و نیم انگشت [P26/8214] عرض سه انگشت حروف از گلابتون نقره حاشیه از گلابتون طلا.

(قرص) یوزدار و سرخیل و داروغه طول هر ببری پنج انگشت عرض سه انگشت در میان ببریها بسم الله الرحمن الرحيم و نام عهده حروف و حاشیه از گلابتون نقری.

(قرص) جماعدار طول هر ببری چهار و نیم انگشت عرض سه انگشت در میان ببریها سرکار خداداد جماعدار عسکر حروف و حاشیه از ریشم سُرخ.

[8215] تکراری

[P27/8216] همه عهدهداران درخش انداز را هر دو ببری یکرنگ نیلگون مقدار ببریها و حروف و حاشیه موافق عهدهداران عسکر معه لفظ درخش انداز

فصل پنجم در تقطیع قرص علامت میرآصف و علاقه آنها. ایشان تعلق به ملک دارند که عبارت از زمین باشد و عنصر زمین را سیرابی از آب حاصل می شود. رنگ زمین زرد و رنگ آب سُرخ لهذا علامت ایشان دو رنگ مقرر شده سُرخ و زرد در میان سُرخ مدور مثل آفتاب و گرد آن خطوط شعاعی زرد رنگ طلائی

قرص میرآصف، تمامی قرص گرداگرد هفت انگشت در آن عین قرص سُرخ چهار انگشت و خطوط شعاعی گرد هریک یک و نیم انگشت طول و عرض پنج طاها حمله خطوط شعاعی سی و دو عدد در میان قرص سُرخ بسم الله الرَّحْمَن الرَّحِيم هو السُّلطان الوحید العادل فدوی راسخ الاعتقاد المخصوص بخصوصیة الجهاد به امر ملک [P28/8217] العباد میر آصف حضور معلی حروف و حاشیه از تارِ طلا

آصفان ملکی تمامی قرص شش انگشت در آن عین قرص سُرخ چهار انگشت ببری های زرد هریک یک انگشت حروف از تارِ طلا و حاشیه از تارِ نقره.

(قرص) عمّال دوره قرص پنج انگشت در آن عین قرص سُرخ سه انگشت و ببری های زرد هریک یک انگشت حروف از تارِ نقره و حاشیه از ریشم سُرخ

(قرص) قاضیانِ آصف کچهریجات ملک قرص یکرنگ سُرخ مدور گرداگرد سه و نیم انگشت در میان بسم الله الرَّحْمَن الرَّحِيم خادمِ شرع مُبین قاضی فلان کچهری حروف از گلابتون نقره حاشیه از ریشم سُرخ و زرد تاب داده.

[P29/8218] فصل ششم در تقطیع قرص علامتِ علاقه صدورِ کچهری ایشان تعلق به جنگ قلعه دارند به فضلّه جنگ آتسخانه است رنگِ آتش سیاه است. زمین گرفته جنگ می کنند رنگِ زمین زرد است لهذا علامتِ ایشان زرد و نیلگون مقرر شده، زرد به صورتِ هلال و در میان هر دو نوکِ هلاک نیلگون باید داشت.

قرص علامتِ حضور تمامی دوره قرص هفت انگشت عرضِ هلالِ زرد [P30/8218] سه و نیم انگشت در میان هر دو نوک که رنگِ نیله است در آن بسم الله الرَّحْمَن الرَّحِيم و در هلالِ زرد هو السُّلطان الوحید العادل فدوی راسخ الاعتقاد المخصوص بخصوصیة الجهاد به امر ملک العباد سر صدور حضور معلی حروف و حاشیه از تارِ طلا.

(قرص) قلعه داران قلعجاتِ متعینه عسکر و جیش و در قرص شش انگشت عرضِ هلالِ زرد سه انگشت حروف از تارِ طلا و حاشیه از تارِ نقره.

[P31/8219] سپهداران دور قرص پنج و نیم انگشت عرضِ هلالِ زرد و پاو کم سه انگشت حروف از تارِ طلا و حاشیه از تارِ نقره.

(قرص) منشوران قلعجاتِ دور قرص پنج و نیم انگشت عرضِ هلالِ زرد پاو کم سه انگشت حروف

از تارِ نقره و حاشیه حروف از تارِ طلا و حاشیه گرد هم از تارِ طلا.

(قرص) تپ داران اهل اسلام و مرهته و راجپوت و قلعه داران قلاع متعینه احشام و در قرص پنج انگشت عرض هلال زرد دو و نیم انگشت حروف و حاشیه از تارِ نقره.

(قرص) [P32/8219] یوزدار و سرخیل و شربا شرن دور قرص چهار و نیم انگشت عرض هلال زرد دو انگشت در میان هر دو نوکِ هلال که رنگ نیله است در آن بسم الله الرحمن الرحيم در هلال زرد نام عهده حروف و حاشیه از گلابتون نقره.

(قرص) رساله داران جیش دور قرص پنج انگشت عرض هلال زرد دو و نیم انگشت حروف از گلابتون نقره حاشیه حروف و نقطه‌ها و حاشیه گرد از ریشم سُرخ.

جوقدار و سرخیل و یساقچی جیش دور قرص چهار و نیم انگشت عرض هلال زرد و انگشت حروف از گلابتون نقره با ریشم سُرخ تاب داده نقطه‌ها و حاشیه گرد از ریشم سُرخ.

[P33/8221] رساله داران احشام دور قرص پنج انگشت عرض هلال زرد دو و نیم انگشت حروف از گلابتون نقره و حاشیه حروف و نقطه‌ها و حاشیه گرد از ریشم نیله.

سرچشمه‌ها دور قرص چهار و نیم انگشت عرض هلال زرد دو انگشت حروف از گلابتون نقره با ریشم نیله تاب داده و نقطه‌ها و حاشیه گرد از ریشم نیله.

جماعت داران عسکر دور قرص چهار انگشت عرض هلال زرد پاو کم دو انگشت حروف لفظ سرکار خداداد جماعت دار عسکر حروف و حاشیه از ریشم نیله.

[P34/8221] عهده داران درخش انداز را از سپهدار تا جماعت داری قرص بکرنگ نیله تقطیع و حروف و حاشیه به دستور عهده داران عسکر.

[P35/8223] فصل هفتم در تقطیع قرص علامت ملک التجار ایشان تعلق به تجارت دارند و به فرقه‌های ریاست خداداد بفضله تأیید از سرانجام می‌کنند در هر چهار گوشه زمین تا قیام آسمان به تجارت پرداختی است رنگ آسمان اول سفید و رنگ زمین زرد لهذا علامت ایشان سفید و زرد مقرر شده آسمان را به سبب کهنگی پُر فلک گویند زمین نسبت به فلک بسیار کم واقع شده در میان قرص زرد و حاشیه سفید مربع باید داشت.

ملک التجاران حضور تمامی قرص مربع طویلاً و عرضاً هفت انگشت در آن عین متن زرد چهار انگشت حاشیه سفید هر چهار طرف یک و نیم انگشت در متن زرد بسم الله الرحمن الرحيم هو

السُّلْطَانُ الْوَحِيدُ الْعَادِلُ فَدَوَى رَاسِخِ الْإِعْتِقَادِ الْمَخْصُوصِ بِخُصُوصِيَةِ الْجِهَادِ بِهْ أَمْرُ مَلِكِ الْعِبَادِ
مَلِكِ التِّجَارِ حَاضِرٍ مَعْلَى حُرُوفٍ وَ [P36/8223] وَ حَاشِيَةٍ مِنْ تَارِ طَلَا.

سرنایبان تمامی قرص مربع طولاً و عرضاً پنج انگشت در آن متن زرد سه انگشت حاشیه یک یک
انگشت حروف و حاشیه از تارِ نقروی.

باب دویم، در تقطیع مهر و طغرای اسم الله دستخطی و الفاظ عربی دستخطی شش فرقه ریاست
خداداد مشتمل بر شش فصل

[P37/8224] فصل اول در تقطیع مهر و دستخطی علاقه‌داران میرمیران کچهری

مهر میرمیران کچهری مربع طولاً یک انگشت طاهّا و عرضاً یک انگشت چهار طاهّا در آن نه خانه
در خانه در میان طغرای هو السُّلْطَانِ که شیر دهان باشد و چهار جانب بسم الله الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ و چهار
کنج میرمیران کچهری حضور.

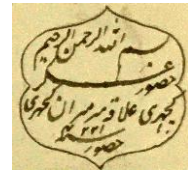
[P38/8224] طغرای اسم الله دستخطی ده میرمیران

الله یار	هو المهیمن	الکریم	یا مقدّم
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)
حیدر حافظ	یا مجید	یا ناصح	هو النصیر
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)
هو المعین	المالک		
(امضاء)	(امضاء)		

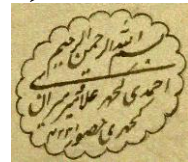
الفاظ عربی دستخطی میرمیران المستعین بعواطف السلطان اعلى فلان میرمیران حضور.

[P39/8225] مهرهای کچهریجات پیاده عسکر

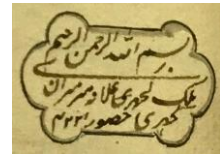
مهر حضور عسکر کچهری ذوالقوسین طول یک انگشت و چهار طاها هوالمحمی
 عرض مابین هر دو نوک قوسین یک انگشت و یک طاها: (امضاء)
 دستخطی

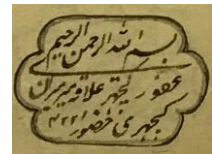
مهر احمد کچهری بادامی با بیست و دو کنگره دوره آن طول یک انگشت هوالناصر
 و شش طاها عرض یک انگشت: (امضاء)

مهر مالک ناصر کچهری بُرجی سه بُرج جانبِ راست و سه بُرج جانبِ یا مالک
 چپ زیر و بالا طولاً یک انگشت و پنج طاها عرضاً بدو دفعه اول مابین (امضاء)
 هر دو بُرج کنج سیزده طاها دفعه دویم مابین هر دو وسط یازده طاها:

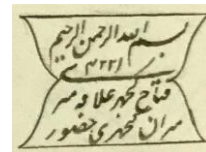

مهر غفور کچهری چهار بُرجی دو بُرج مدور جانبِ راست و چپ و دو یاغفور
 بُرج طولانی زیر و بالا طول مابین دو بُرج مدور یک انگشت و شش طاها (امضاء)
 عرض مابین دو بُرج طولانی پانزده طاها:

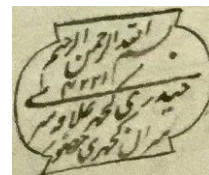

[P40/8226]

مهر فتّاح کچهری هودج‌نما طول زیر و بالا یک انگشت و هفت طاها و هو الفتّاح
 طول مابین هر دو نوک وسطی پانزده طاها عرض پانزده طاها: (امضاء)

مهر حیدری کچهری به شکل تختی بشم ناد علی زیر و بالا کناره برآمده هو الحیدر
 و هر دو پهلو مدوّر طول یک انگشت و پنج طاها عرض چهارده طاها: (امضاء)

[P41/8226]

مهر اسداللهی کچهری هشت پهلو عرض و طول هر جانب یک انگشت یا علی
 و سه طاها برابر: (امضاء)

سجع بسم الله الرحمن الرحيم اسدالله الغالبا
 اسداللهی کچهری علاقه میرمیران کچهری حضور.
 مهرهای سوار عسکر کچهریجات:

مهر مغر کچهری مدوّر با سیزده مداخل متن آن گرداگرد و چهارده طاها و یا مغر
 گرداگرد معه حاشیه مداخل یک انگشت و هفت طاها: (امضاء)

[8227] تکراری

[P42/8228]

مهر علی کچهری با هشت کنگره ببری دادمی کنگره دو ببری باهم نوک هو السُّلطان
چسبیده متن آن گرداگرد پانزده طاها و گرداگرد و معه حاشیه ببری یک (امضاء)
انگشت و هشت طاها برابر:

مهر نور کچهری مدور با هشت کنگره ناخن شیر گرد مسلسل متن آن هو التُّور
گرداگرد و پانزده طاها گرداگرد معه ناخن‌ها یک انگشت و هشت طاها (امضاء)
برابر:

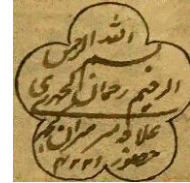

[P43/8228]

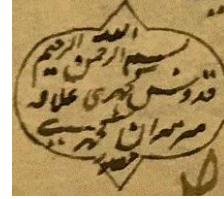
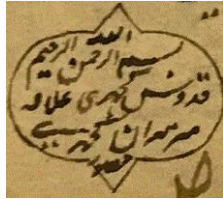
مهر حافظ کچهری مدور با هشت کنگره سنپوسه دور متن آن گرداگرد حافظ‌یار
یک انگشت برابر و معه حاشیه سنپوسه‌های گرداگرد یک انگشت و (امضاء)
هشت طاها:

مهرِ رحمان کچه‌ری پنج بُرجی طول و عرضِ آن به هر جانب یک رحمانیار
انگشت و پنج طاها برابر: (امضاء)

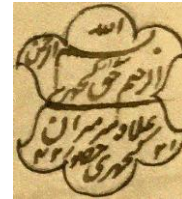
مهرِ قدّوس کچه‌ری طول یک یا قدّوس مهرِ شکور کچه‌ری طول یک یا شکور
انگشت انگشت
چهار طاها عرض یک انگشت (امضاء) چهار طاها عرض یک انگشت سه (امضاء)
یک طاها: طاها:

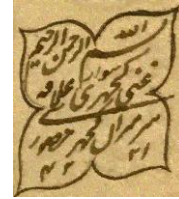
مهرهای سوار کچه‌ریجات خود اسپه

[P44/8229]

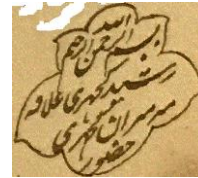
مهرِ حقّ کچه‌ری به شکل روی انار دورویه به هرروی آن سه برگ مدوّر از هو الحقّ
آن دو برگ نوکدار طول میانِ نوک‌ها یک انگشت و یک طاها عرض به (امضاء)
دستور و جای اتّصال هر دور طولاً ده طاها:

مهر غنی کچهری به شکل گل چنبلی^۱ طول و عرض یک انگشت و یک یا غنی
طاها: (امضاء)

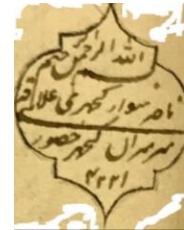

مهر رشید کچهری طول یک انگشت چهار طاها عرض یک انگشت دو یا رشید
طاها: (امضاء)

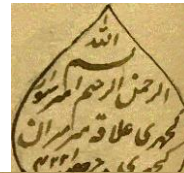
[P45/8239]

مهر ناصر کچهری به شکل خانه بند رومی عرض و طول یک انگشت و ناصریار
چهار طاها: (امضاء)

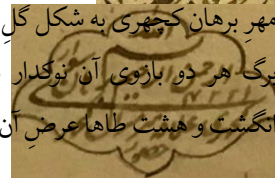

مهر امیر کچهری به شکل برگ پیپل^۲ طول یک انگشت و دو طاها عرض یا امیر
یک انگشت و یک طاها برابر: (امضاء)

۱. اسم گل خوشبوی هندی، برای توضیح نک: آیین اکبری ابوالفضل علامی یا مرآت الصلاح آندرام مخلص، تصحیح چندر شیکهر و همکاران، سخن، تهران، ۱۳۹۵.
۲. نام درختی از هند، برگ آن کمی بیضوی شکل است.

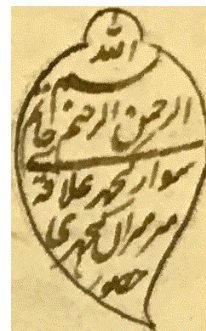

مهر برهان کچهری به شکل گل پنج‌برگی سه برگ بالای آن نیم کول و دو هو البرهان برگ هر دو بازوی آن نوکدار و پایین دوره پنج نمودار طول آن یک (امضاء) انگشت و هیئت طاها عرض آن یک انگشت برابر:

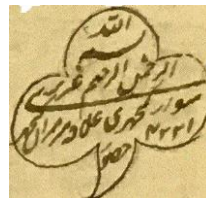

مهر خاتم کچهری به شکل آئینه نوک پایین آن جانب راست خمیده و هو القايم پنج بالای آن نمودار طول از نوک تا پنج یک انگشت و سه طاها و عرض (امضاء) سیزده طاها:

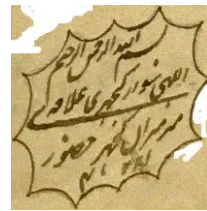
[P46/8230]

مهر عزیز کچهری سه برگی و یک پایین خمیده جانب چپ طول یک هو القايم انگشت و چهار طاها عرض یک انگشت برابر: (امضاء)

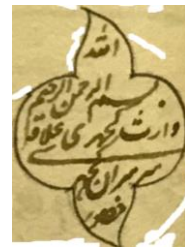
مهرِ الهی کچهری به شکل محراب قلمدان و دوازده گوشه طول یک حَقّ یار
 انگشت و ده طاها عرض یک انگشت و چهار طاها: (امضاء)

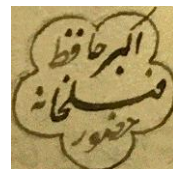
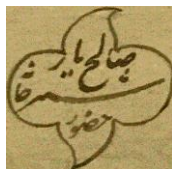
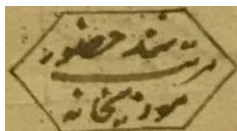
[P47/8230]

مهرِ وارثِ کچهری و غیره.

مهرِ وارثِ کچهری به هر دو پهلو دو بُرج و زیر و بالا دو نوک شکوفه نما یا وارث
 نوک شکوفه بالا جانب چپ خمیده و نوک شکوفه پایین جانب راست (امضاء)
 خمیده طول مابین هر دو شکوفه چهار طاها عرض مابین هر دو بُرج
 انگشت برابر:

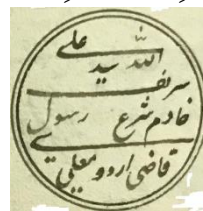
مهرِ فیلیخانه حضور پنج بُرجی مهرِ سترخانه عرض و طول مهرِ موزیخانه حضور شش
 طول و عرض یک انگشت یک انگشت برابر زیر و بالا به پهلو طول یک انگشت و چهار
 برابر: شکل ناحی و هر دو بازو مدوّر: طاها عرض دوازده طاها:

الفاظِ عربی دستخط بخشیان القايم بحکم السُّلطان الاعلیٰ فلان بخشى فلان کچهری

[P48/8231]

مهر قاضی لشکر فیروزی مدور گرداگرد دو انگشت برابر:

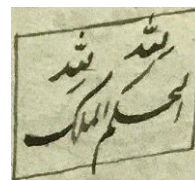

فصل دویم در تقطیع مهر و طغرای دستخطی اسم الله و غیره میر خازن کچهری

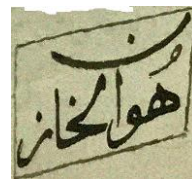
مهر کچهری میر خازن

مهر میر خازن عرض دوازده طاها طول انگشت چهار طاها مربع. سجع الحکم لله والملك لله:

به تاریخ سیزدهم خسروی سال حراست سجع مهر میر خازن هو الخازن مقرر شده عرض و طول موافق

صدر:

طغرای اسم الله دستخطی پنج میر خازن

هو الخازن	الله حافظ	الله الحافظ
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)

الفاظ عربی دستخطی المستظهر بعواطف السلطان الاکرام فلان میرخان
طغرای دستخطی علاقه جنسی^۱

هو المهمین	هو الباقي
(امضاء)	(امضاء)

[P49/8232]

فصل سیوم در تقطیع مهر و غیره کچهری. میریم

مهر کچهری میریم مدور اندرون متن مداخل منقش طور و عرض متن گرداگرد برابر یک انگشت و چهار طاها:

طغرای اسم الله دستخطی یازده میریم:

یا نصیر	هو الکبیر	هو الحی	هو العلم
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)

[P50/8232]

هو القادر	هو المرید	یا سمیع	هو البصیر
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)

هو الناظر	هو الناصح	یا کلیم
-----------	-----------	---------

(امضاء) (امضاء) (امضاء)

الفاظِ عربی دستخطی میریم الممثل لامر السُّلطان الکرّم فلان میریم حضور.

فصل چهارم در تقطیع مهر و دستخطِ علاقه‌داران آصف کچهری.

مهرِ میر آصف کچهری حضور آفتابی با بیست و چهار شعاع ببری گرداگرد متن در طول و عرض [P51/8232] مدوّر یک انگشت شعاع بر یک در طولِ شش طاها جمله قرص آفتاب معه مطاع گنج انگشت و دوازده طاها سجع بالا بسم الله الرحمن الرحيم زیر آن میر آصف کچهری و سنه مولود

محمد (ص):

طغرای اسم الله دستخطی نه آصف حضور

هو الرقیب	هو الوهاب	احمد مالک	هو المالک
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)
هو الرحیم	هو الکریم	هو العلی	هو الغنی
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)
			هو الواسع
			(امضاء)

[P52/8233]

الفاظِ عربی دستخطی میر آصف حضور میر آصف الوائق باعطاف السُّلطان المهیمن السید حضور به دستور دیگر آصفان حضور.

قطعه مهرهای آصف کچهریجات ملکی و طغرای اسم الله دستخطی آصفان ملکی

مهر اول آصف کچهری دارالسلطنه پتن مثنی مستطیل دو پهلو طولانی زیر و بالا فی هو الاول طول یک انگشت و سه پهلوئی جانب راست و سه پهلو جانب چپ فی طول شش (امضاء) طاها جمله طول یک انگشت و چهار طاها عرض چهارده طاها:

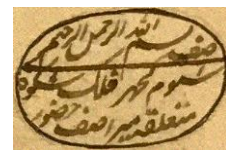

[P53/8234]

مهر دوم آصف کچهری نگر شش پهلو طولانی طول یک انگشت و چهار طاها هو الحکیم عرض چهارده طاها دو پهلو طولانی زیر و بالا فی یک انگشت و دو پهلوئی جانب (امضاء) راست و دو پهلو جانب فی طول مشد طاها:

مهر سیوم آصف کچهری فلک شکوه بادامی طول یک انگشت و چهار طاها عرض هو الکافی سیزده طاها: (امضاء)

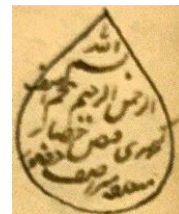

مهر چهارم آصف کچهری فرخی مدور گرداگرد یک انگشت و چهار طاها برابر: یا حفیظ (امضاء)

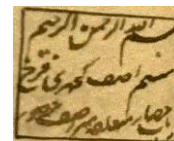

[P54/8234]

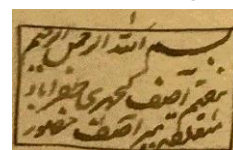
مهر پنجم آصف کچهری فیض حصار ترکیب برگ چنبلی عرض و طول یک و چهار هو الفیاض
طاها برابر: (امضاء)

مهر ششم آصف کچهری قریاب حصار مربع مستعید در عرض چهارده طاها در هو الوالی
طول یک انگشت و دو طاها: (امضاء)

مهر هفتم آصف کچهری ظفرآباد مربع مستطیل طول یک انگشت و چهار طاها یا ناصر
عرض دوازده طاها: (امضاء)

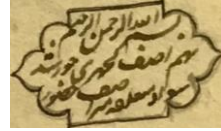

[P55/8235]

مهر هشتم آصف کچهری احمدآباد به شکل انار بادامی متن طول یک انگشت و یا حمید
شش طاها و عرض یک انگشت و شش طاها عرض متن بادامی یک انگشت و گل (امضاء)
بالای آن سه برگی هر سه برگ دوازده طاها عرض هر سه برگ شش طاها:

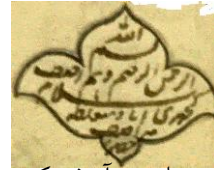

مهرِ نهمِ آصفِ کچھری خورشیدِ سوادِ طولِ یک و نیمِ انگشتِ عرضِ چہاردهِ طاہا ہو السَّمیعِ
تقطیعِ طولانیِ جانبِ راستِ سہِ بُرجِ از آن دو بُرجِ مدوّر و یک بُرجِ کماندارِ جانبِ (امضاء)
چپ بہ دستور و ہر دو کنارہ طولانی فی دوازدهِ طاہا:

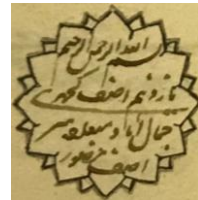

[P56/8235]

مهرِ دہمِ آصفِ کچھری سلامِ آباد، ترکیبِ گلِ سہِ برگی و پایینِ آن نوکِ نیمہِ برگِ طولِ ہو السلام
یک انگشت و یازدهِ طاہا عرضِ یک انگشتِ معہ نیمہِ برگ:

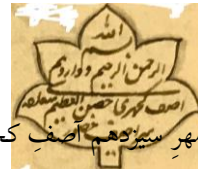

مهرِ یازدہمِ آصفِ کچھری جمالِ آباد با دوازدهِ شکوفہِ کلان و بہ این ہر دو شکوفہِ ہو الجمال
کلان یک شکوفہِ کوچک کہ جملہ دوازدهِ شکوفہِ کوچک نیز باشد طول و عرضِ (امضاء)
گردگرد یک انگشت و ہفت طاہا:

[P57/8236]

مهرِ دوازدهمِ آصفِ کچھری حصنِ العظیم بہ شکلِ گلِ پنجِ برگی معہ پنجِ زیرِ آن ہو الکلیم
طول و عرضِ ہر دو برابرِ یک انگشت و ہشت طاہا:

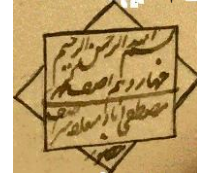

مهرِ سیزدہمِ آصفِ کچھری محی الدینِ آباد ہمچو ترکیبِ برگِ دوازدهِ بُرجیِ طولِ یا محیی

یک انگشت و چهار طاها عرض به دستور: (امضاء)

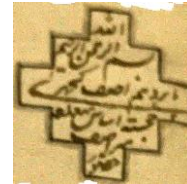

مهر چهاردهم آصف کچهری مصطفی آباد مربع طولانی به هر جانب یک سنبوسه یا مفتاح جمله چهار سنبوسه عرض معه سنبوسه یک انگشت و چهار طاها معه سنبوسه یک و (امضاء) نیم انگشت:

[P58/8236]

مهر پانزدهم آصف کچهری خجسته اساس صورت دال گل عرض و طول برابر یک (امضاء) انگشت و چهار طاها:

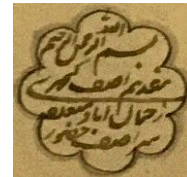

مهر شانزدهم آصف کچهری فلک الاعظم طول یک انگشت و چهار طاها عرض یک هو العظیم (امضاء) انگشت:

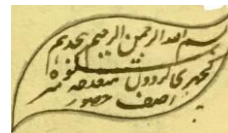
مهر هفدهم آصف کچهری رحمان آباد هشت برجی گرداگرد یک انگشت و دو طاها: یا رحمن

(امضاء)

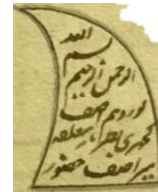

[P59/8237]

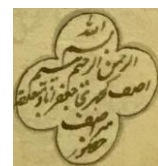
مهر هجدهم آصف کچهری گردون شکوه بیری طول از نوک بالا تا نوک پایین دو الوکیل
انگشت عرض چهارده طاها:
(امضاء)

مهر نوزدهم آصف کچهری نظریار به شکل ناخن شیر طول یک انگشت و پنج طاها یا قیوم
عرض در پنج ناخن یک انگشت و یک طاها:
(امضاء)

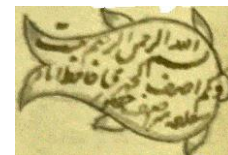

مهر بیستم آصف کچهری جعفرآباد به شکل گل چهار بُرجی عرض و طول یک یا محمود
انگشت و هشت طاها برابر:
(امضاء)

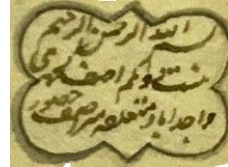

[P60/8237]

مهر بیست و یکم آصف کچهری حافظآباد شکل ماهی طول یک انگشت و شش یا حافظ
طاها عرض دوازده طاها عرض دُم آن نیم انگشت:
(امضاء)

مهر بیست و دویم آصف کچهری واجدآباد چهار بُرجی طولانی و زیر و بالا میان یا واجد
 بُرج‌ها دو کنگره طول یک انگشت و سه طاها عرض چهارده طاها:
 (امضاء)

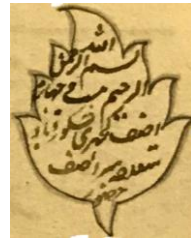

مهر بیست و سیوم آصف کچهری عظیم‌آباد ترکیب ابرق‌نما طول و عرض یک یا عظیم
 انگشت و یا طاها برابر:
 (امضاء)

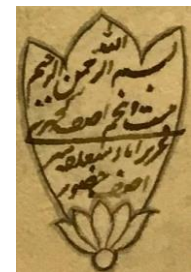

[P61/8238]

مهر بیست و چهارم آصف کچهری شکورآباد به شکل برگ نیم با هفت کنگره سه هو الشکور
 جانب راست و سه جانب چپ و یک بابت در میان سرنوک آن جانب چپ خمیده (امضاء)
 طول یک انگشت چهار طاها عرض یک انگشت:

مهر بیست و پنجم آصف کچهری عزیزآباد ترکیب گل چنپه با سه برگ و پنج خانه یا عزیز
 پرواز متصل بیخ آن طول یک انگشت و هفت طاها عرض یک انگشت:
 (امضاء)

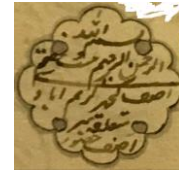

[P62/8238]

مهر بیست و ششم آصف کچهری ماجدآباد ترکیب گل شش برگی سه برگ بالا و سه یا ماجد برگ بالعکس پایین طول یک انگشت و هفت طاها در عرض به دستور و میان هر دو (امضاء) نوک وسطی دوازده طاها:

مهر بیست و هفتم آصف کچهری کریم آباد ترکیب کل به طور گوشه‌های تاج خروس یا کریم هر چهار سمت به هر سمت سه سه گوشه جمله دوازده گوشه و اندرون اندک در (امضاء) مدورنما چهار گنج عرض و طول گرداگرد یک انگشت و پنج طاها:

در تمامی مهرها (ی) بالا بسم الله الرحمن الرحيم و زیر آن فلان کچهری معه تعداد متعلقه میر آصف حضور و سنه مولود محمد.

[P63/8239]

مهر موزی‌خانه حضور شش پهلو طول یک مهر باغات علاقه قصبه پتن بادامی گرد یک انگشت چهار طاها عرض دوازده طاها: انگشت عرض دوازده طاها:

مهر کوتاهی مسقط بادامی طول یک انگشت مهر کوتاهی کچه مربع طولانی عرض دوازده چهار طاها عرض دوازده طاها: گهر یک انگشت:

مهر کوتاهی جام نگر شش پهلو طول یک
 انگشت چهار طاها عرض دوازده طاها:

فصل پنجم در تقطیع مهر و دستخط علاقه صدور کچهری
 قطعه مهر صدور کچهری حضور هلالی دور هلال یک و نیم انگشت عرض آن دوازده طاها بالا
 بسم الله الرحمن الرحيم زیر آن میر صدور محمد حضور اعلی سنه مولود محمد (ص):

[P64/8239] طغرای اسم الله دستخطی هفت صدور حضور.

یا فتاح (امضاء)	یا سبحان (امضاء)	یا حنان (امضاء)	یا منان (امضاء)
یا دیان (امضاء)	یا برهان (امضاء)	یا باسط (امضاء)	

الفاظ عربی دستخطی هفت صدور حضور فلان المتعصم بعنايات السلطان الاعظم
 صدور حضور.

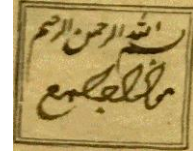
[P65/8240] مهر قلعه داران قلعبات مفصله ذیل دور هلال یک انگشت و چهار طاها عرض آن.....
 بالا بسم الله الرحمن الرحيم زیر آن قلع دار فلان یعنی نام قلعه متعلقه صدور کچهری حضور مولود

محمدی (ص):

ظفرآباد	فیض حصار	قرخ‌یاب حصار	دارالسلطنت پتن
فتح‌آباد	حافظ‌آباد	گرودن شکوه	ملک شکور
نگر	نظریار	مرتضی‌آباد	مصطفی‌آباد
رحمان‌آباد	ماجدآباد	واجدآباد	جمال‌آباد
سونده	جعفرآباد	منظرآباد	محمی‌الدین‌آباد
چکرگیری یعنی عزیزآباد	کندری	بیگل	هندی انتپور
خجسته‌اساس	حصن‌العظیم	خورشید سواد	فلک‌الاعظم
	قرخی	ثمر پتن	خداآباد

[P66/8240] فصل ششم در تقطیع مهر و دستخط ملک‌التجّار حضور معلی مهر کچهری
 ملک‌التجّار مربع مستطیل طول یک انگشت و چهار طاها عرض یک انگشت بالا بسم الله الرحمن
 الرحیم زیر آن طغری هو الجامع سنه مولود محمدی:

طغری اسم الله دستخط یازد ملک‌التجّار حضور

محمد مالک	یا راسخ	فرقان مالک	علی مالک
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)
[P67/8241]			
هو الاحد	خالقیار	هو القوی	هو الباسط
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)
هو الرحمان	حافظ ناصر	هو البشیر	
(امضاء)	(امضاء)	(امضاء)	

عبارت عربی دستخط یازده ملک‌التجّار المتمسک بالطف السُلطان العظیم فلان ملک‌التجّار

حضور

[P68/8241] باب سیوم در بیان ضابطه اعلام ظفر ارتسام سرکار خداداد مشتمل بر چهار فصل:

فصل اول در بیان ضابطه علم‌های خاص نصرت اختصاص دو علم خاص لشکر بابت کلش^۱ نقره مربع سُرخ رنگ عرض هفت و نیم درعه یک گره طول هشت و نیم درعه نیفه در عرض هفت گره طول سیزده و نیم درعه بیست و پنج ببری در عرض نه گره طول یک و نیم درعه در میان آفتاب گرداگرد یک و نیم درعه خطوط شعاعی در عرض پنج گره طول یک و نیم درعه شمله زنگاری دوتپی در عرض چهارده گره طول یازده درعه طول نیزه چهارده و نیم درعه در میان قرص آفتاب اول بسم الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بعد آن نصراً من الله و فتح قریب و بشر المؤمنین فالله خیر حافظاً و هو ارحم الراحمین و اسدالله الغالب آداب علم خاصه سرکار اینکه سپهداران و بخشیان و غیره سرداران هرکه باشد از علم به فاصله پنجاه درعه فیل و پالکی و اسپ هرچه باشد از مرکب فرود آمده بیاید و زر نزدیکی علم تا پنجاه درعه به فاصله رفته بر مرکب خود سوار شده رود در سفر و حضر یک حکم است گرداگرد علم پنجاه درعه هیچ کس را فرود آمدن و اجاغ جستن نباید داد [P69/8242] علم مهتابی که وقت شب مهتاب بر آن روشن می‌کنند در طول سیزده درعه نیزه آن و یک عهد کلش مسی طمع طلائی و دو پله میزان آهنی به او آویخته و مثلی نصب کردن عقب نقارخانه حضور در لشکر.

ضابطه دو علم فیلی جلو خاص یک سه کنجی و یک مربع علم سه کنجی فیلی جلو خاص سُرخ ابریشمی قرمزی در بافت ببری سبز ایضاً دریافت طولانی سه درعه هفت گره در آن عین سه درعه و پنج و نیم گره نیفه دوتپی یک و نیم گره عرض علم سه درعه یک گره در میان آن آفتاب معه شعاع سبز رنگ و در آفتاب گرداگرد هشت گره در میان آفتاب الله اکبر از ریشم سفید در بافت خطوط شعاعی بیست و یک عدد فی طول شش گره عرض یک رکه بدین موجب عرض در میانه پاو کم سه انگشت عرض بر نوک نیم انگشت هریک خط به فاصله یک یک انگشت دارد ببری کلان سبزرنگ بابت متن سی و یک عدد فی طول چهار گره عرض یک و نیم در میان ببری‌های مذکور زمین خالی در طول دو گره عرض دو انگشت و عرض حاشیه هر سه طرف چهار گره من جمله آن دو طرف پتی ساده سبزرنگ فی پتی دو انگشت عرض و در میان حاشیه مذکور ببری خورد لهریه‌دار بر سه طرف یکصد و بیست و یک عدد [P70/8242] بدین تفصیل یک رُخ چهل و دو عدد رُخ، دویم نیز چهل و دو عدد رُخ، سیوم جانب نیفه

۱. نوعی آفتاب لبه‌دار مسی.

سی و شش عدد بر کنج نوک یک عدد فی ببری طور دو گره عرض پاو کم یک گره در میان ببری مذکور زمین خالی در طول یک گره عرض یک انگشت فوطه زمین سُرخ ببری سبز و حاشیه پتی هم سبز در بافت طول فوطه چهار درعه یک گره عرض سه گره عرض پتی حاشیه بر دو بازو یک انگشت آن را ببری لهریه دار چهل و هشت عدد فی عدد طول دو گره عرض پا کم یک کره زمین در میان ببری مذکور خالی در طول یک گره عرض یک انگشت در بافت باشد فوطه مهتابی دوتهی با استر تافته زرد در طول چهار درعه یک گره عرض سه گره و نیزه در طول چهار درعه تحریر طلایی بسمه کرد هر ببری و آفتاب معه شعاع و پتی ها و غیره شقه معه فوطه درو بست باشد.

علم چهار کنجی فیلی جلو خاص زمین بُرج ابریشمی قرمزی آفتاب و ببری و غیره سبز در بافت طول علم سه درعه یک گره عرض به دستور نیفه یک گره من جمله آن چهار گره عرض حاشیه بر چهار جانب از آن میان به هر دو بازو حاشیه پتی دو انگشت در عرض و در میان حاشیه ببری لهریه دار مفره یکصد و چهار ببری بدین تفصیل به هر کنجی کلی چهار ببری حمله چهار کنج را شانزده ببری و هشتاد و هشت ببری به هر چهار سوی حاشیه [P71/8243] فی حاشیه بیست و دو ببری فی ببری طول دو گره عرض دوازده طاها و زمین خالی در میان آن طول یک گره عرض یک انگشت و در متن سی و نه ببری کلان فی ببری طولهایی که گرداگرد نیم درعه و شعاع بیست و یک عدد هریکی به فاصله یک یک انگشت فی عدد طول شش گره عرض پایین یک گره عرض در میان پا کم سه انگشت و یک گره از نوک گره عرض سه گره من جمله عرض آن به هر دو کناره به عرض یک یک انگشت پتی سبز در میان آن چهل عدد ببری لهریه دار فی عدد طول دو گره عرض پا کم یک گره زمین خالی در میان ببری مسطور طول یک گره عرض یک انگشت تحریر بسمه طلایی گرد آفتاب معه شعاع و ببری و پتی و غیره جمله داشته باشد و فوطه زری مهتابی دوتهی با استر تافته زرد طول چهار درعه یک گره عرض سه گره طول نیزه هر دو علم سوای سر علم فقره چهار درعه باید که وقت سواری خاص شقه های آن را معه فوطه ها و از داشته بعد فرود آمدن سواری خاص هر دو علم را غلاف می کرده باشد.

[P72/8243] ضابطه سر علم فقره بابت بالایی علم فیلی خاصه جلو حضور دو دفعه دفعه اول هر دو رویی به یک نوع کنده می دارد سرزبان کنده آن بسم الله الرحمن الرحيم وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ از نوک سرزبان تا کل سینه سه و نیم انگشت پاو بالا طول و عرض سه انگشت و ببری بالایی متصل سرزبان در طول و عرض راست و چپ هر دو برابر کنده ببری جانب راست یا

حضرت ابابکر صدیق و کنده ببری چپ یا حضرت عمر در طول دو انگشت یک گره در عرض یک انگشت نیم گره و ببری [P73/8244] پایینی طول و عرض راست و چپ هر دو برابر کنده راست آن یا شیخ عبدالقادر جیلانی و کنده چپ آن یا حضرت امام رضا در طول دو انگشت یک گره در عرض یک انگشت کل سینه مرتب پایین هر چهار ببری واقعه و دوره آن کل هشت ببری منقش کنده متن آن یا حی یا قیوم یا محمد در طول دو انگشت در عرض سه انگشت در حوضه متن آن لا اله الا الله محمد رسول الله نصر من الله وفتح قریب و بشر المؤمنین، فالله خیر حافظاً و هو أرحم الراحمین و در حاشیه متن آن ناد علیاً تا آخر از نوک پایین کل سینه تا نوک بالای سنبوسه کوچک چهار انگشت یک و نیم گره و در سنبوسه کوچک بالایی سینه با هندسه‌های آن و اسم محمد کنده می‌دارد در طول دو انگشت در عرض دو انگشت دو گره در سنبوسه کلان پایینی کنده آن یا حضرت امام حسین در طول دو انگشت یک و نیم گره در عرض سه انگشت و یک و نیم گره نیزه و آن به غیر کنده از زیر سنبوسه تا آخر آن در طول شش انگشت یک گره در عرض یک و نیم انگشت پا و بالا ارتفاع تمام قد از نوک سرزبان تا آخر نیزه و آن بیست و یک انگشت درعی شکل و این است.

[P74/8244] عبارتی داخل عکس...

بسم الله الرحمن الرحيم يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيَّتِهِ، يا حيّ يا قيوم، يا محمد (ص)، يا حضرت ابابکر صدیق (رضی)، یا حضرت عمر (رضی)، یا شیخ عبدالقادر جیلانی (ح)، یا امام رضا (ع)، بسم الله الرحمن الرحيم بعد آن نصر من الله وفتح قریب و بشر المؤمنین، فالله خیر حافظاً و هو أرحم الراحمین، کل هم و غم سینجلی بیوتک یا محمد و بولا یتک یا علی یا علی یا علی؛ ناد علیاً مظهر العجایب تجده عوناً لک فی التّوایب. محمد سنه ۲۲۱، ۴؛ یا حضرت امام حسین؛ نیزه دان ساده.

[P75/8245] دفعه دویم سر علم نقره هر دو روی آن به یک نوع کنده می‌دارد در... تعداد ببری‌ها و عرض و طول هر کدام به دستور علم اول است مگر کنده حروف دیگر بدین تفصیل کنده سرزبان بسم الله الرحمن الرحيم و هفت اسمای الهی یا الله یا حافظ یا حفیظ یا رقیب یا وکیل یا حی یا قیوم در ببری بالای... است جانب راست آن یا حضرت عثمان و جانب چپ آن یا حضرت علی حیدر صفدریه در ببری پایینی راست آن یا حضرت معروف کرخی و چپ آن یا کافی المهمات در حوضه متن سوره اذّا جاء نصر الله [والفتح]. ورأيت الناس يدخلون في دين الله أفواجا. فسبح بحمد ربك واستغفره إنه كان تواباً، در حاشیه متن اسمای معظم خواجگان تفصیل حضرت عبدالخالق غجدوانی و حضرت خواجه

بایزید بسطامی و حضرت خواجه ابویوسف همدانی و حضرت خواجه باباسمائی و حضرت خواجه سید کمال و حضرت خواجه جنید بغدادی و حضرت خواجه بهاءالدین نقشبندی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین در کل سینه الملک لله الحکم لله در سننوبه بالای سنه با هندسه های آن و اسم محمد در سننوبه کلان پایینی یا حضرت امام حسین شکل آن این است.

[P76/8245] [عکس دارای متن بالایی]

[P77/8246] ضابطه بیرق های شهاب داران جلو حضور دو طرح است: **دفعه اول** بیرق های چهار کنجی زمین از ابریشم تافته سُرخ و آفتاب و ببری و غیره سبز در طول دوازده گره عرض به دستور و یک گره نیفه و در متن هشت ببری به حساب فی کنج دو ببری فی عدد طول و دو نیم گره عرض دو انگشت پاو بالا و زمین خالی در میان آن طول یک و نیم گره عرض پاو کم یک انگشت و قرص آفتاب گرداگرد دو گره و طول فی شعاع یک و نیم گره و عرض پایین شعاع یک انگشت و عرض در میان آن پا کم یک انگشت متصل نوک نیم انگشت و یک گره عرض حاشیه سبز. **دفعه دوم** بیرق های سه کنجی زمین از ابریشم تافته سُرخ و آفتاب و ببری و غیره سبز عرض و طول دوازده گره برابر و به هر کنجی دو ببری جمله شش ببری و باقی پیمایش و آفتاب و ببری و حاشیه و غیره به دستور بیرق چهار کنجی است.

[P78/8246] **فصل دوم** در ضابطه اعلام فوج فیروزی علاقه میرمیران کچهری

سر علم پیاده عسکر کچهریجات مربع سُرخ رنگ طولاً و عرضاً چهار و پاو درعه نیفه دوتهی طول پنج درعه عرض پنج گره در میان آفتاب زنگاری با سیزده خطوط شعاعی دور آفتاب یک درعه و نیم گره فی خط شعاعی طول یک درعه عرض چهار گره بر بُرج های کنج علم دو ببری جمله هشت ببری فی طول یک درعه و دو گره عرض نیم درعه شمله طول شش درعه عرض ده گره رنگ شمله به موجب ذیل طول نیزه پاو کم هشت درعه.

شمله علم احمدی کچهری سبز

شمله علم حضور عسکر کچهری زنگاری

شمله علم غفور کچهری سفید

شمله علم ملک کچهری سرخ

شمله علم حیدری کچهری در طول نصف زنگاری و

شمله علم فتاح کچهری زرد

نصف سُرخ

شمله علم اسداللهی کچهری در طول نصف سفید و

نصف سبز

[P78/8247] علم دستی پیاده عسکر کچهریجات مربع زمین از ریشم سرخ در بافت دور آفتاب و

شعاعی آن و پتی‌های حاشیه معه ببری‌های آن سبز ایضاً دریافت عرض و طول علم یک و نیم درعه و یک گره معه یک گره نیفه و آفتاب در متن گرداگرد چهار گره و هجده شعاع فی عدد طول دو گره عرض دو انگشت حروف در میان آن در علم قشوناتِ عسکر الله اکبر و در قشونات اسداللهی اسدالله الغالب از ریشم سفید در متن ببری دارد عرض حاشیه شش گره من جمله آن دو پتی حاشیه هریک در عرض یک گره و ببری هر چهار جانب حاشیه بیست عدد فی طول پنج گره عرض یک گره در میان آن زمین خالی طول پاو کم دو گره عرض یک انگشت فوطه دوتهی از ریشم سجع دریافت با ببری سبز طول سه فوطه درعه دو گره عرض سه و نیم گره و یک روی آن ببری چلیپا شانزده [P79/8247] عدد جمله هر دو روی آن سی و دو عدد فی طول سه و نیم گره عرض پا کم یک گره زمین خالی در میان ببری‌ها در طول یک و نیم گره در عرض یک انگشت طور نیزه سه درعه و سه گره معه دو لام بالا و پایین‌اند.

سر علم سوار عسکر کچهریجات مربع سُرخ‌رنگ طولاً و عرضاً چهار و پاو درعه نیفه دو بهر طول پنج درعه عرض پنج گره در میان آفتاب زنگاری با سیزده خطوط شعاعی دور آفتاب گرداگرد یک درعه و نیم گره فی خط شعاعی طول یک درعه عرض چهار گره شمله کمرنگ سیر طول شش درعه عرض ده گره طول نیزه پا کم هشت درعه ببری‌ها به موجب ذیل:

[P80/8248]

در علم مغر کچهری یک ببری زنگاری	در علم علی سوار کچهری دو ببری کلان
کلان طول یک درعه عرض نیم درعه	زنگاری فی عرض و طول به دستور
بدین صورت:	بدین صورت:

در علم نور کچهری سه ببری کلان زنگاری	در علم حافظ کچهری چهار ببری کلان
فی عرض و طول به دستور بدین صورت:	زنگاری فی عرض و طول به دستور بدین صورت:

در علم رحمان کچهری پنج ببری کلان	در علم قدوس کچهری شش ببری کلان
----------------------------------	--------------------------------

زنگاری عرض و طول به دستور
بدین صورت:

زنگاری عرض و طول به دستور
بدین صورت:

در علم شکور کچهری هفت ببری کلان
زنگاری عرض و طول به دستور بدین صورت:

[P81/8248] دو صدر ضابطه علم‌های خاص لشکر دو علم تحریر است آن را موقوف فرموده یک علم مقرر فرموده شد، باید که از نقارخانه یک علم خاص به طرف راست به فاصله چهل درعه استاده باید کرد و خیمه کچهری میرمیران از علم خاص به فاصله بیست و یک درعه استاد باید کرد و از کچهری مذکور خیمه میرمیران به فاصله سی درعه استاد باید کرد و گرد علم خاص و کچهری شصت درعه بر اسپ و پالکی و فیل احدی که سوار شده رفتن نباید داد و خود هم عامل باید بود.

[P82/8249] علم دستی سوار عسکر کچهریجات مثلث زمین از ریشم سُرخ دریافت دور آفتاب و شعاع آن و پتی‌های حاشیه معه ببری‌های آن از ریشم سبز ایضاً دریافت عرض علم یک و نیم درعه و دو گره طول دو گره کم دو درعه عین یک و نیم درعه و پنج گره نیفه یک گره در میان متن دور آفتاب گرداگرد چهار گره و هجده شعاع فی عدد طول دو گره عرض دو انگشت در میان آفتاب الله اکبر از ریشم سفید دریافت در متن ببری ندارد عرض حاشیه چهار گره من جمله آن دو پتی^۱ حاشیه هر یک در عرض پا کم یک گره ببری‌های حاشیه نوزده عدد فی طول چهار گره عرض یک گره پا بالا زمین خالی در میان ببری‌ها طول دو گره عرض یک انگشت فوطه دوتهی از ریشم سُرخ و ببری‌های آن از ریشم سبز دریافت

طول فوطه سه درعه و سه گره عرض سه و نیم گره و یک روی آن ببری های چلیپا شانزده عدد جمله به هر دو روی سی و دو عدد فی فی عدد طول سه و نیم گره عرض پا کم یک گره زمین خالی در میان ببری ها طول یک و نیم گره عرض یک انگشت طول نیزه سه درعه و پنج گره معه دو لام بالا و این در. [P83/8250] سرِ عَلمِ سوارِ کچهریجات خود اسپ مرتب سُرخ رنگ طول و عرضاً چهار و پاو درعه نیفه دوتهی طول پنج درعه عرض پنج گره شمله سبز یکرنگ طول آن شش درعه عرض ده گره طول نیزه پاو کم هشت درعه در میان علم هندسه به موجب ذیل:

در عَلمِ حَقّ کچهری، هندسه یک	در عَلمِ غنی کچهری هندسه دو
در علم ناصر کچهری هندسه سه	در علم امیر کچهری هندسه چهار
در عَلمِ برهان کچهری هندسه پنج	در عَلمِ خاتم کچهری هندسه شش
در عَلمِ عزیز کچهری هندسه هفت	در عَلمِ الهی کچهری هندسه هشت
در عَلمِ رشید کچهری هندسه نو	

[P84/8250] میر معین الدین

عَلمِ دستی سواران سبزرنگ مثلث حاشیه سُرخ فوطه زنگاری علم عرضاً یک و نیم درعه و دو گره معه حاشیه طولاً دو گره کم دو درعه معه یک گره نیفه فوطه در طول سه درعه و سه گره عرض سه و نیم گره طول سه درعه و سه گره معه دو لام بالا و پایین زر. علم فیلی مثلث سبزرنگ حاشیه سُرخ فوطه زنگاری طول علم دو و نیم درعه در آن عین قطعه علم معه حاشیه دو درعه و شش و نیم گره و نیفه دوتهی یک و نیم گره عرض علم دو درعه و یک گره شمله طول سه درعه عرض دو و نیم گره طول نیزه سه و نیم درعه معه دو لام بالا و پایین زیر. [P85/8251] علم لشکر سبزرنگ مثلث حاشیه سُرخ شمله زنگاری عرض و طول چهار و نیم درعه معه حاشیه نیفه دوتهی طول پنج درعه عرض پنج گره شمله طول شش درعه عرض ده گره نیز طول پاو کم هشت درعه.

قطب الدین خان

عَلمِ دستی سواران مثلث سفید رنگ حاشیه سُرخ شمله سبز عرض علم یک و نیم درعه و دو گره معه حاشیه طول دو گره کم دو درعه معه یک گره نیفه آن فوطه در طول سه درعه و سه گره عرض سه و نیم گره طول سه درعه و سه گره معه دو لام بالا و پایین زیر.

علم فیلی مثلث سفید حاشیه سُرخ شمله سبز طول علم دو و نیم درعه در آن عین علم معه حاشیه دو درعه و شش و نیم گره نیفه دوتهی یک و نیم گره عرض علم دو درعه و یک گره فوطه طول سه درعه عرض دو نیم گره طول نیزه سه و نیم درعه معه دو لام بالا و آهنی زیرین.

[P86/8251]

علم لشکر مثلث سفیدرنگ حاشیه سُرخ شمله سبز طول علم معه حاشیه چهار و نیم درعه عرض به دستور نیفه دوتهی طول پنج درعه عرض پنج گره شمله طول شش درعه عرض ده گره طول نیزه پاو کم هشت درعه.

بیر جنگ

علم دستی سواران مثلث زردرنگ در میان شیر سُرخ فوطه سبز سُرخ عرض علم یک و نیم درعه و دو گره معه حاشیه و طول دو گره کم دو درعه معه یک نیفه آن فوطه در طول سه درعه و سه گره عرض سه و نیم گره طول نیزه سه درعه و سه گره معه دو لام و آهنی زیر.

علم فیلی مثلث زردرنگ در میان شیر سُرخ و فوطه بر سُرخ طول علم دو و نیم درعه در آن عین علم دو درعه و شش و نیم گره نیفه دوتهی یک و نیم گره عرض علم دو درعه و یک گره شمله طول سه درعه عرض دو و نیم گره طول نیزه سه و نیم درعه معه دو لام و آهنی زیر.

[P87/8252]

علم لشکر مثلث زردرنگ در میان شیر سُرخ و فوطه نیز سُرخ طول علم چهار و نیم درعه عرض به دستور نیفه دوتهی طول پنج درعه عرض پنج گره طول شمله شش درعه عرض ده گره طول نیزه پا کم هشت درعه.

فصل سیوم در ضابطه اعلام علاقه میریم.

علم دستی عسکر علاقه میریم موافق علم دستی عسکر علاقه میرمیران.

[P88/8252]

علم جهازات سرکار خداداد سُرخرنگ عرض و طول برابر به قدر مناسبت جهاز در میان آفتاب زنگاری با سیزده خطوط شعاعی دور آفتاب یک درعه و نیم گره فی خط شعاعی طول یک درعه عرض چهار گره بر چهار کنج آن دو، دو بیری جمله هشت بیری فی طول یک درعه و دو گره عرض نیم درعه شمله زنگاری طول شش درعه عرض هفت گره تعداد شعاع و بیری موافق نوشته صدر داشته عرض و

طول علم مناسب دیده به قدر ضرور تبار باید کرد.

[P89/8253]

فصل چهارم در ضابطه اعلام علاقه صدور.

سر علم جیش مثلث عرض و طول دو و نیم درعه از آن متن سُرخ یک درعه به هر دو بازو دو خط سفید هر یک دوازده گره فوطه سبز طول پنج درعه عرض ده گره طول نیزه پاو کم هشت درعه.

[P90/8253]

سر علم احتشام مثلث عرض و طول دو و نیم درعه خطدار سفید و سُرخ و سبز هر یک پاو درعه عرض فوطه آن سبز طول پنج درعه عرض ده گره طول نیزه پاو کم هشت درعه.

علم دستی عسکر متعینه قلاع قلمرو سرکار خداداد موافق علم دستی عسکر حضور.

علم دستی قشونات جیش یکرنگ سُرخ از تافته طول و عرض یک و نیم درعه و یک گره معه نیفه فوطه سبز طول سه درعه و دو گره عرض سه و نیم گره طول سه درعه و سه گره معه دو لام و آهن زیر.

علم دستی قشونات قوم بیدر، مربع طولاً و عرضاً یک و نیم درعه و یک گره یکرنگ معه فوطه سُرخ طول نیزه به دستور.

[P91/8254]

علم دستی رساله‌های کوت کار مربع طولاً و عرضاً یک و نیم درعه و یک گره یکرنگ سفید فوطه زرد طول نیزه به دستور.

علم دستی رساله‌های راچیوار مربع طول و عرض یک و نیم درعه و یک گره یکرنگ زرد فوطه سیاه طول نیزه به دستور.

علم دستی رساله‌های وکل مربع طول و عرض یک و نیم درعه و یک گره خطه‌وار سُرخ و زرد فوطه نیزه] به دستور خطه‌وار طول نیزه موافق صدر.

علم دستی رساله‌های قوم هندی مربع طول و عرض یک و نیم درعه و یک گره خطه‌وار سیاه [P92/8254] و سفید فوطه آن بر به دستور خطه‌وار طول نیزه موافق.

علم دستی رساله کبار مربع در طول و عرض یک و نیم درعه و یک گره یکرنگ معه فوطه زرد طول نیزه به دستور.

علم دستی قشون احشام مربع طولاً و عرضاً یک و نیم درعه و یک گره یکرنگ سُرخ و فوطه سبز طول نیزه به دستور.

سر علم میزدی لنبان‌ها مرتب در طول و عرض دو نیم درعه علم و فوطه یکرنگ سفید در میان علم گاو بر آن نشان جوال طول نیزه پاو کم هشت درعه.

[P93/8255]

علم‌های قلاع قلمرو سرکار خداداد.

دو علم قلعه دارالسلطنت پتن مرتب در طول و عرض هفت درعه یکرنگ سُرخ در میان آفتاب زنگاری معه هجده شعاع دور آفتاب یک درعه طول هر شعاع یک درعه عرض دو گره شمله زنگاری در حلول موافق علم عرضه دوازده گره.

علم‌های قلعبجات مفصله ذیل مرتب در طول و عرض پنج درعه یکرنگ سُرخ در میان آفتاب زنگاری معه سیزده شعاع دور آفتاب سه پاو درعه طول شعاع نیز سه پاو درعه عرض آن [P94/8255] دو گره شمله زنگاری موافق طول علم عرض نیم درعه فی قلعه یک علم.

فَرّخی اب حصار	فیض حصار	ظفرآباد	ملک شکوه
گردون شکوه	حافظ آباد	فتح آباد	مصطفی آباد
مرتضی آباد	نظریار	واجدآباد	جمال آباد
رحمان آباد	منظرآباد		

[P95/8256]

باب چهارم مشتمل بر دو فصل

فصل اول در بیان نشستن برخورداران در محفل خاص راه رفتن در سواری عقب خود به دولت و نصب کردن خیمه‌ها بر راست و چپ خیمه خاص.

فصل دوم در بیان مثل نشستن شش فرقه ریاست در محفل خاص و راه یافتن در سواری و فرود آمدن در لشکر فیروزی.

به دست راست خود به دولت اول میرمیران بعد شأن میرخازن بعد شأن میریم.

به دست چپ خود به دولت اول میر آصف بعد شأن میرصدور بعدشان ملک التجار.

خیمه‌های کچهری هم به همین ضابطه نصب باید کرد.

[P96/8257]

مهرهای کچهریجات علاقه میرمیران زُمره

جمله هفدهم [هفده] کچهری الفَنّ مهر دوازده کچهری به موجب ذیل در صدر مرقوم است در آن کنده سابق موقوف حال چنین ضابطه مقرر شده بسم الله الرحمن الرحيم فلان کچهری عسکر علاقه میرمیران زُمره و فلان کچهری سوار عسکر مبارک علاقه میرمیران زُمره فلان کچهری سوار عسکر خود اسپ علاقه میرمیران زُمره بدین موجب کنده باید کرد. بسم الله الرحمن الرحيم در همه مهرها باید کند.

سوار عسکر مبارک	پیاده عسکر
معز نور	اللّهی کچهری سالی حضور عسکر احمدی کچهری

شکور	رحمان	غفور کچهری	ملک موقوف کچهری
------	-------	------------	-----------------

قدّوس موقوف	علی وارث کچهری	سوار عسکر خود اسپ
-------------	----------------	-------------------

حق غنی

میرمیران کچهری زُمره

[P97/8257]

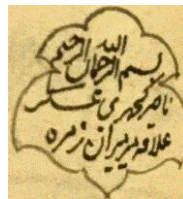
باقی پنج کچهری به موجب ذیل

پیاده عسکر

مهر ناصر کچهری پیاده عسکر طول یک مهر احد کچهری طول یک انگشت و پنج

انگشت و پنج طاها عرض یک انگشت و طاها عرض یک انگشت چهار طاها:

چهار طاها:

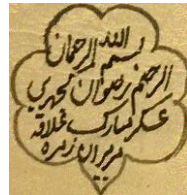
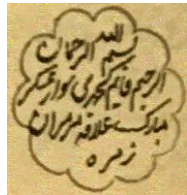
سوار عسکر مبارک

مهر قایم سوار عسکر کچهری ده بُرجی

گرداگرد یک انگشت طاها:

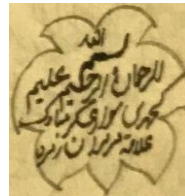
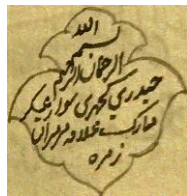
مهر رضوان کچهری طول یک انگشت چهار

طاها عرض یک انگشت دو طاها موقوف:

[P98/8258]

مهرِ علیم کچهری طولِ یک انگشت چهار
 طاهای عرض یک انگشت دو طاهای:

[P99/8258]

مهرهای کچهریجات علاقه میرمیران فوج جمله بیست و هفت کچهری الفَن مهر نُه کچهری ذیل در صدر مرقوم است در آن کنده سابق موقوف و حال چنین ضابطه مقرر شد: بسم الله الرحمن الرحيم فلان کچهری عسکر علاقه میرمیران فوج فلان کچهری سوار عسکر مبارک علاقه میرمیران فوج فلان کچهری سوار علاقه میرمیران فوج بسم الله الرحمن الرحيم در همه مهرها باید کند.

پیاذ عسکر سوار عسکر خود اسپه

فتاح کچهری
 مقدم کچهری سابق حیدری رشید کچهری
 کچهری

اسدالدین کچهری

سوار عسکر مبارک

سوار کچهریجات خود اسپه

حافظ کچهری امیر کچهری برهان

[P100/8259]

حاتم عزیز

باقی هجده کچهری به موجب ذیل:

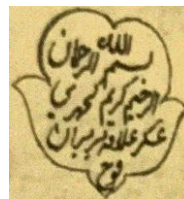
میرمیران کچهری فوج

مَثَمَّنْ مستطیل طول یک انگشت و شش طاها عرض یک انگشت و سه طاها جمله نُو خانه در میان هو السَّلاطان چهر جانبِ آن بسم الله الرَّحْمَنُ الرَّحِيمِ و به چهار کنج آن میرمیران کچهری فوج حضور بدین ترکیب:

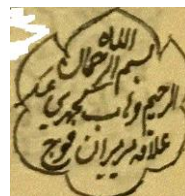
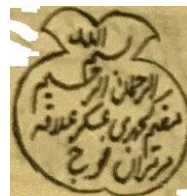

پیاده عسکر

مهر کریم کچهری مثل شکوفه گلِ یاسمین
 مهر مجید کچهری مثل گلِ لاله در میان هر
 [P101/8259] طول مابین هر دو نوک
 برگ گل یک یک کنگره طول یک انگشت
 در میان یک انگشت و سه طاها عرض یک
 چهار طاها عرض یک انگشت یک طاها:
 انگشت و دو طاها:

مهر و هاب کچهری پنج بُرجی و یک بالا که
 مهر مقیم کچهری به شکل انار بالا دو کنگره
 کلان است نوکدار طول یک انگشت دو طاها
 طول یک انگشت سه طاها عرض تا نوک
 عرض یک انگشت یک طاها:
 کنگره انار یک انگشت:

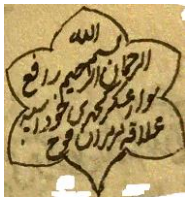
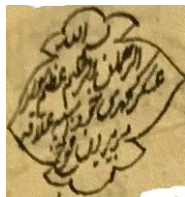

رحمانی نام سوار خود به نوزدهم اسپه
 رحمانی نام سوار به نوزدهم بافت عسکر خود
 مقرر بافت قوم قریشی
 سه مقرر قوم قریشی

مهر سوار عسکر خود اسپه

مهر عظیم کچهری عرض یک انگشت سه
 طاها بلند یک انگشت:

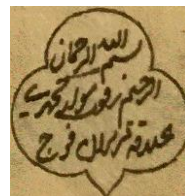
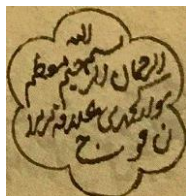
مهر کبیر کچهری گل شش برگی دو برگ زیر و
 بالا [P102/8260] بلند عرض یک انگشت
 بلند یک انگشت:

مهر رافع کچهری بلند یک انگشت سه طاها
 عرض در میان هر دو نوک مابین یک انگشت:

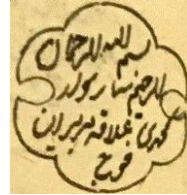
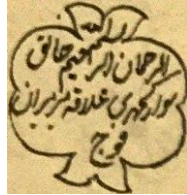
مهر معظم کچهری شکل گلِ نرگس بلند یک
 انگشت سه طاها عرض مابین نوکها یک
 انگشت:

سوار کچهریجات خود اسپه مرهته
 مهر رفعت کچهری شکل گلِ موگره طول یک
 انگشت و سه طاها بلند یک انگشت:

مهر خالق کچهری مثل دو انار که پایین هر دو
 باهم چسبیده زیر و بالا دو دو کنگره بلند یک
 انگشت یک طاها عرض در میان هر دو نوک
 انارین یک انگشت دو طاها:

[P103/8260]
 مهر ستار کچهری گلِ نرگسی با دو مدخل
 در میان بلند یک انگشت و یک طاها عرض
 در میان هر دو مداخل یازده طاها:

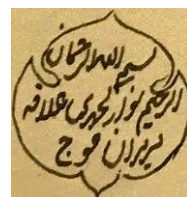
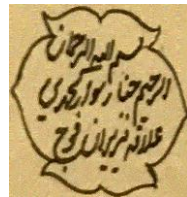

به نوزدهم رحمانی نام سوار عسکر کچهری
 خود اسپه از قوم مرهته

سوار کچهریجات خود اسپه مردم قزاق

مهر جبار کچهری طول یک انگشت پنج طاها
 عرض در بلندی در میان هر دو نوک یک
 انگشت:

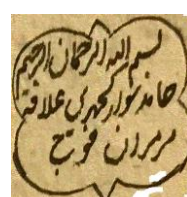
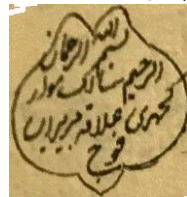
مهر رحیم کچهری طول یک انگشت سه طاها
 عرض یک انگشت طاها:

[P104/8261]

سالک کچهری شکل شکوفه انار طول یک
 انگشت... طاها عرض معه هر دو کنگره
 مدور و کنگره پایین یک انگشت:

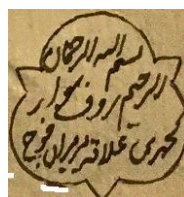
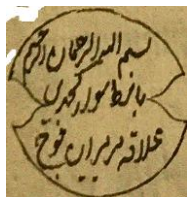
مهر حامد کچهری گل چهار برگه طول یک
 انگشت و یک طاها عرض معه هر دو کنگره
 زیر و بالا دوازده طاها:

باسط کچهری بلند یک انگشت و یک طاها

مهر رؤف کچهری گل سه برگی در میان هر

برگ یک یک کنگره طول و عرض معه کنگره عرض در میان هر دو نوک سیزده طاها:
یک انگشت و یک طاها:

به نوزدهم رحمانی سوار عسکر کچهری خود اسبه مقرر یافت قوم قریشی
به نوزدهم رحمانی نام سوار عسکر کچهری خود اسبه مقرر یافت قوم قریشی

[P105/8262]

ضابطه نوادر رایتها

الفی علم دستی قوم قریش و سادات پیاده عسکر سُرخ متن مرتع ابریشمی در طول یک درعه و نه گره و عرض یک درعه و نه گره و نیفه آن یک گره در میان متن آفتاب سبز مدور گرداگرد چهار گره و در میان آفتاب لفظ الله اکبر باید داشت از ابریشم سفید درباقت و شعاع آفتاب چهارده عدد فی شعاع طول دو گره عرض دو انگشت و حاشیه علم سُرخ شش گره من جمله آن دو پتی حاشیه سبز بر یکی در عرض یک گره و ببری سبز بر هر چهار جانب حاشیه بیست عدد ببری هریکی در طول پنج گره عرض گره و در میان آن زمین خالی در طول پاو کم دو گره و عرض یک انگشت فوطه دو نهر درباقت. [P106/8263] از ابریشم سُرخ با ببری سبز در طول سه درعه و دو گره و در عرض سه و نیم گره در یک روی آن ببری چلیپا شانزده عدد و به هر دو روی آن جمله سی و دو ببری فی ببری در طول سه و نیم و عرض پاو کم یک گره و زمین خالی اندرون ببری فی ببری در طول یک و نیم گره و عرض یک انگشت و طول منزّه معه آهن زیر و بالا سه درع و سه گره.

رایت یعنی سر علم لشکر پیاده عسکر کچریجات قوم قریش و دولت سُرخ و مرتع در طول چهار درعه و چهار گره در عرض چهار درعه و چهار گره و نیفه دوتهی در طول پنج درعه و در عرض پنج گره و در میان آن آفتاب مدور زنگاری گرداگرد [P107/8263] یک درعه و نیم گره و خطوط شعاعی آفتاب سیزده عدد فی خط شعاع طول یک درعه و عرض چهار گره و به هر چهار کنج آن فی کنج دو ببری

جمله هشت ببری فی ببری در طول یک درعه و دو گره و عرض نیم درعه و شمله آن سُرخ طول شش درعه و عرض ده گره و در آن ببری‌های سبز فی ببری در طول شش گره و در عرض سه گره و طول نیزه هفت درعه و دوازده گره.

لوی سوار عسکر قوم قریش و سادات مثلث سُرخ ابریشمی عرض یک و نیم درعه دو گره طول دو گره کم دو درعه در آن عین علم یک و نیم درعه و پنج گره نیفه یک گره در میان علم آفتاب گرداگرد چهار گره و شعاع چهارده عدد فی عدد طول دو گره عرض دو انگشت آفتاب و شعاع از ابریشم سبز دریافت و در میان [108/8264] آفتاب لفظ الله اکبر باید داشت از ابریشم سفید دریافت عرض حاشیه چهار گره من جمله آن دو پتی حاشیه سبز یکی در عرض پاو کم یک گره و ببری حاشیه نوزده عدد فی ببری طول چهار گره عرض یک گره پاو بالا زمین خالی در میان ببری طول دو گره عرض یک انگشت عین حاشیه سُرخ و ببری‌ها از ابریشم سبز و متن علم ساده ببری ندالو شمله دو تهی از ابریشم سُرخ و ببری‌ها از ابریشم سبز دریافت طول شمله سه درعه و سه گره عرض سه و نیم گره ببری‌های چلیپا یک جانب آن شانزده عدد و به هر دو جانب سی و دو ببری فی ببری طول سه و نیم گره عرض پاو کم یک گره زمین خالی در میان ببری طول یک و نیم گره عرض یک انگشت طول نیزه معه دو لام بالا و آهن زیر [P109/6264] سه درعه و پنج گره.

رایت سوار عسکر قوم قریش و سادات مربع سُرخ طول و عرض چهار و پاو درعه نیفه دوتهی طور پنج درعه عرض پنج گره در میان علم آفتاب زنگاری گرداگرد یک درعه و نیم گره خطوط شعاعی سبز ده عدد زنگاری فی طول یک درعه عرض چهار گره و به چهار کنج دو دو ببری ساده زنگاری شمله سبزرنگ عرض ده گره طول شش درعه طول نیزه هفت درعه و دوازده گره.

لوا و رایت قوم افغان و غیره به موجب ذیل

لوی سوار عسکر قوم افغان مثلث سفید طول و عرض و حروف و آفتاب و شعاع و حاشیه و ببری‌ها و غیره به موجب لوی سوار عسکر قوم قریش مگر شمله یکرنگ سبز.	لوی پیاده عسکر قوم افغان مربع سفید طول [P110/8265] و عرض و آفتاب و شعاع و حروف و حاشیه و ببری‌ها و غیره به موجب لوی پیاده عسکر قوم قریش مگر شمله یکرنگ سبز.
---	---

سبز.

رایت سوار عسکر قوم افغان مربع سفید طول و عرض و آفتاب و شعاع و ببری‌های ساده و شمله سبز و غیره مطابق رایت سوار عسکر قوم قریش.

رایت پیاده عسکر قوم مغل مربع سُرخ طول و عرض و آفتاب و شعاع و ببری‌ها به‌موجب رایت پیاده عسکر قوم قریش مگر شمله سبز. موقوف.

لوائ قوم راجپوت مربع زرد طول و عرض و آفتاب و شعاع و حروف و ببری‌ها و غیره به‌موجب لوائ قوم قریش مگر شمله یکرنگ سبز.

لوائ قوم دهقان و غیره در راجپوت مربع نافرمانی طول و عرض و آفتاب و شعاع و حروف و ببری‌ها و غیره به‌موجب لوائ قوم قریش مگر شمله سبز یکرنگ. موقوف.

رایت مجید کچهری مربع زردرنگ طول و عرض و آفتاب و شعاع و غیره به‌موجب رایت قوم قریش مگر شمله سبز.

لوائ سوار عسکر خود اسپه مربع سُرخ عرض و

رایت پیاده عسکر قوم افغان مربع سفید عرض و طول و آفتاب و شعاع و ببری‌ها و غیره به‌موجب رایت پیاده عسکر قوم قریش مگر شمله یکرنگ سبز.

لوائ پیاده عسکر قوم مغل مربع سُرخ طول و عرض و آفتاب و شعاع و حروف و ببری‌ها [P111/8265] و غیره به‌موجب لوائ قوم قریش مگر شمله سبز.

لوائ و رایت اسدالدین مربع سُرخ طول و عرض و آفتاب و شعاع و حاشیه و حروف و ببری‌ها و شمله و غیره به‌موجب لوائ و رایت قوم قریش پیاده عسکر.

قوم زتارداران مربع امرسی عرض و طول و آفتاب و شعاع و حروف و ببری‌ها و غیره به‌موجب لوائ قوم قریش مگر شمله سبز یکرنگ.

[P112/8266]

لوائ قوم مرهته پیاده عسکر مربع سُرخ و سفید خطدار طول و عرض و آفتاب و شعاع و حروف و غیره به‌موجب لوائ قوم قریش مگر شمله یکرنگ سبز.

لوائ سوار عسکر خود اسپه مثلث سُرخ رنگ طول

و عرض و آفتاب و شعاع و حروف و ببری ها و شمله و غیره به موجب لوای سوار عسکر قوم قریش. طول و شمله به موجب رایت قوم قریش آفتاب ندالو و به هر چهار کنج دو دو ببری سبز جمله هشت ببری در متن هندسه به موجب ذیل:

قلعه کچهری

قوم قریش رشید	
کچهری و غیره	
رشید	مقیم
۱	۲
رؤف	باسط
۳	۴
وهاب	کبیر کچهری
۵	۶

[P113/8266]

رافع کچهری	عظیم کچهری
۷	۸
ستار	
۹	

لوای سواران خود اسپ مرتبه و قزاق سه کنجی در طول نصف بالا سبز از مارچه و نصف زیرین سُرخ از کهارده طول و عرض به موجب لوای سوار عسکر و به هر ظفر رایت نیز به همین ضابطه باید داشت.

قوم مرهته

رفعت کچهری	معظم کچهری
۱۰	۱۱
ستار کچهری	خالق کچهری

۱۲	۷ موقوف
قزاق	
هشت کچهری	
برهان کچهری	امیر کچهری
۱۴	۱۳
عزیز کچهری	خاتم کچهری
۱۶	۱۵
جبار کچهری	رحیم کچهری
۱۸	۱۷
سالک کچهری	حامد کچهری
۲۹	۱۹
باسط کچهری	رؤف کچهری
۱۸ موقوف	۱۷ موقوف

[P114/8267]

در رایت سوار عسکر خود اسب علاقه میرمیران
 زمره رقم باید نوشت به موجب ذیل:

حق کچهری
 غنی کچهری
 عدقات

[P115/8267]

رایت یعنی سرعلم کچهری جیش و احشام علاقه میر صدور زمین زردرنگ مربع در طول و عرض
 سه درعه در میان آن ماهتاب مدور به رنگ نیله که در عرض یک درعه باشد که رنگ قرص میر صدور
 کچهری است و فوطه آن نیز در طول پنج درعه و عرض ده گره در میان قرص نیله از پارچه سفید طول
 نیزه پاو کم هشت درعه.

غفار کچهری	مالک کچهری	قادر کچهری	حکیم کچهری
هندسه یک	هندسه دو	هندسه سه	هندسه چهار

لوای کچهری محابت جیش و احشام علاقه میر صدور به موجب ذیل:

لوای کچهریجات جیش سُرخ مربع لوای دو قرن قوم مرهته مربع عرض و طول یک
 درعه و نه گره پتاپتی سُرخ و سفید معه نیفه و [P116/8268] بابت، تافته طول یک درعه و نه

گروه و نیفه و فوطه آن سیاه عرض و طول فوطه و نیفه به موجب لوای قوم قریش طول نیزه معه دو لام بالا و آهن زیر.

لوای قشون راجیوار و دهقان و غیره مربع یکرنگ زرد طول و عرض یک درعه و نه گره فوطه آن سیاه در طول سه درعه و یک گره طول نیزه به موجب صدر.

لوای قوم هندو علم مربع سیاه و سفید پتاپتی و نه گره یکرنگ سرخ معه فوطه آن. فوطه آن نیز به دستور علم در عرض و طول به دستور صدر.

[P117/8268]
لوای قوم ماسال مربع عرض و طول یک درعه و نه گره متن سرخ و حاشیه آن سیاه در عرض سه گره باشد و فوطه هم سیاه طول نیزه به موجب صدر.

لوای قوم راجیوار مربع یکرنگ زرد عرض و طول مساوی یک درعه و نه گره و فوطه آن سیاه عرض و طول به موجب صدر.

لوای قوم کبیار یکرنگ زرد و فوطه هم زرد عرض و طول به موجب صدر.

[8269] تکراری

[P118/8270]

قوم زَنّاردار و شنپو^۱ قشقه و غیره ملی.

قوم زَنّاردار و شنپو قشقه یعنی استاده
می چسبانند دستار سفید به موجب نمونه باید
بست.
قوم زَنّاردار سمارت یعنی قشقه افتاده
می چسبانند دستارِ یکرنگ سفید به موجب
نمونه باید بست.

قوم زَنّاردار راماسخ یعنی قشقه سه خطی
می چسبانند دستار سفید به موجب نمونه باید
بست.

تعلقه وارث کچهری

مردمان جیش دستار منیر و هر دو هوی آن
سُرخ معه طره.
نیزه بردار و دو لام بردار دستار سبز بی طره و
بی سُرخ پلو.

[P119/8270]

چاوش و خدمتکار و فراش و غیره دستار سفید
به موجب نمونه باید بست.

قوم کایت و کهتری دستار سفید بی طره به موجب نمونه باید بست.

ضابطه دستار و قبای قوم قریش و غیره

قوم قریش و دولت نجیب الطرفین دستار سبز و
هر دو طرف به غیر هر دو پلوی آن سُرخ رنگ
قبای قوم قریش و دولت به موجب ضابطه
سرکار خداداد بیری.

باید بست. رنگ سُرخ رنگ آب است. خلقت
بشر از نطفه است و آن هم آب است. دلالت
نجیب الطرفین از سرخی هر دو پلو ظاهر
می شود، طرح دستار قریش و دولت
[P120/8271] طرح محمدی است یعنی
پلوی سُرخ عقب گذاشته بعد بستن دستار

۱. از اقوام هنود.

شمله بر سر آورد روبه روی میانی طره نصب
باید کرد. پیغمبر ما صلی الله علیه و سلم
روبه رو طره نصب می فرمودند و عقب شمله
هم می آراستند از دهها کوب گذاشتن شمله
موقوف کفه طره روبه رو نصب باید کرد و دیگر
قوم قریش جدیدالاسلام یعنی اسدالدین و غیره
طرح محمدی یکرنگ سبزهها سُرخِ پلو باید
بست.

[P121/8271]

قوم افغان دستار یکرنگ سفید باید بست
قبای قوم افغان ببری..... (موافق) ضابطه
به موجب نمونه. سرکار خداداد.

قوم مغل دستار یکرنگ سُرخ به موجب نمونه
قبای قوم مغل سُرخ یعنی زمین سُرخ و بر آن
باید بست. ببری سیاه بابت چهنیت.

قوم لوائت دستار یکرنگ سفید به موجب نمونه
باید بست.

ضابطه دستار و قبای قوم هنود:

قوم راجپوت:

قوم مذکور دستار یکرنگ زرد [P122/8272]
قبای زرد بابت چهنیت^۱ زرد زمین و ببری سیاه.
به موجب نمونه باید بست.

قوم زئاردار قنوجی و کور و غیره رنگ همچون زعفران ناسوده یعنی امرسی.

دستار قوم زئاردار مذکور به رنگ گل زعفران
قبای امرسی بر آن ببری سیاه بابت چهنیت.

۱(نوع پارچه کتان دارای نقش و نگار گل کاری.

ناسوده یعنی امرسی به موجب نمونه باید بست.

قوم دهقان و غیره دیسی:

دستار یکرنگ عوده به موجب نمونه باید بست. قبای ببری به رنگ عوده بابت چهنیت.

قوم مرهته:

[P123/8272]

قوم مرهته دستار و مدارس لهریه سُرخ و سفید قبا زمین سُرخ و ببری سفید بابت چهنیت.

بابت چهنیت به موجب نمونه باید بست.

لباس مردمان کچهریجات جیش و احشام علاقه میرصدور دستار یکرنگ سیاه دینار جیش و احشام یکرنگ سیاه قبا.

قبای کچهریجات	قبای کچهریجات
جیش سُرخ بابت	احشام سُرخ از رنگ
بهارده	... گیرد.

[P124/8273]

علم کاروان مثلث با خطوط سُرخ و سفید طول و عرض مطابق علم پیاده عسکر و شمله نیلگون و صورت اسپ بر آن دوخته باشد.

موقوف

علم کوتهی باردت خانه یکرنگ سیاه مربع عرض و طول مطابق پیاده عسکر شمله نیلگون در میان نقاب سُرنگ رنگ ببری ضرور نیست.

علم کماتیان پنج رنگی مثلث عرض و طول مطابق پیاده عسکر شمله رنگ نیل.

علم برهمن پوری مثلث عرض و طول مطابق پیاده عسکر سفید در میان آن یک خط سُرخ شمله نیلی.

دو علم تعلقه هر دو بازار اردوی معلی مثلث با خطوط سُرخ و سفید عرض و طول مطابق پیاده

عسکر شمله نیله.

[P125/8273]

علم مودی خانه یک خط چهار گره عرض از چهارده سُرخ و به دستور یک خط چهار گره عرض سفید در میان از پارچه سیاه لفظ مودیخانه و شمله آن نیم درعه عرض چهار درعه طول از پارچه سیاه و سُرخ طول و عرض علم دو و نیم درعه مربعه علامات آتش پارچه سیاه و علامات آب پارچه سُرخ است چرا که کوتاهی باروت هم متعلق والد.

[P126/8274]

داروغه‌هایی و متصدیان حضور مودی خانه ذمه میرمیران است حساب و جمع خرج آن مفصل نوشته به حضور آورده به دستخط خاص مزین می‌کنانیده باشند.

[P127/8274]

میرمیران

اسامی‌های سه هزار و یکصد گاو ذمه شما نموده شده است بر اسامی‌ها تقید نموده همیشه گاوان مذکور حاضر باید داشت و سوای آن چهل و هفت هزار و پانصد و یازده گاو علاقه هر دو بازار هستند از میان آن‌ها گاوان کرایه مقرر کرده آنک طلبیده در گروهجات علاقه ایشان برای کامکاری قلعه می‌داده باشند و گاوان کرایه که یک دفعه آنک می‌آرند حساب آن‌ها نمود زر نقد باید داد و گاوان نوکر را ماهوار حساب طلب کرده به حضور عرض نموده طلب باید دهانید.

تفصیل گاوان هر دو لشکر بازار

رکاب بازار

		... عماده گاو	مالدیده اسامی
		گاو.....	کوچر
		 اسامی
			[P128/8275]
گورم کنده رنگا	رود سنگریز	کوشی تمام	بندی تما
هر...	ماییز	ماهو.....	طا.....
هندی کوزا	مپندی و نکتا	کوئی لنکا	پلنی تما
هما...	کا...	ما...	اعمامت...
اؤل کوپی در سیر و غیره	چتور گنگا	دودکوندا	سکلاتی کروا
الب...	هما...	هما...	ما...
فلائی ایکتا	مشارالیه		
...	...		
سموور یختا	کوکتا		
...	...		
دُمُل ناکا	کولارانکتا		
...	...		
پرایکتا	تما	انیکتا در سیر	پونکتور تما
...
		ایکتا پسر نل وینکتا	بال کرو
	
		و در و غیره	
	مال...	
			[P129/8275]
دیگر راما	راه جنجال پلی	مُسلا	جنبو بهوی
.....
همّت سنبو وری بهوی	بسِل پوری بهوی	دودک کنتی داس بهوی	شادی کومن بهوی
.....
سنجوا بهوی	کنچی تن بهوی	آورنایک ویکتا بهوی	نگرکری زمل کوندن
.....	بهوی
		

کاسی پورچک داس بھوی	تاپن پلی تمرا بھوی	ویہوپ متن بھوی	لمن بھوی
کنچی ویرا بھوی	کامن پلی کوس رای بھوی	وینکت کیری گوشہ ریت	بنگلور واسن بھوی
قصبہ برکی ناگردی	کوم کنتہ تمن بھوی	کوند بلی واشن بھوی	گوپال لورحین بھوی
ہندوپور شیخ داور	وینکتہ پلی ہتمن بھوی	ویرپلی رمین بھوی	ماونور کندن بھوی
کوئل چتامعہ سندر بھوی	اوپل پار تعلقہ کوندن پلی	وینکر کوتہہ تریپی بھوی	وینکر کوتہہ موکلا بھوی

[P130/8276]

تب سملدر سح داور	زتک سمندر شیخ مین	جنکر بھوی
.....	کرپا بھوی	مشاڑالیہ
.....	بوچاری بھوی
دودماس پلی	کوند کل ستی درسی بھوی	کوت چر دامدار کروا
کچھن بھوی	دود بالاپور نمن بھوی	تپ سمندر کورچر ماکا

[P131/8276]

موت نکافیض حصار	کنچل بسولنکا متعلقہ... حصار	کورچر وینکتا	رتل کوپڈا
زمک سمندر بھولی کشا	مدگیری ککا	دھرم وار ترمل کوتی	کونی لکا

.....
	بابت تعلقه کنکوندی	تامری دودتما	تاووی کوربر تما
.....
.....	شاه گنج بازار
.....
کریت نانک	کشنا نایک	کالونا نایک	گویند نایک
.....
وهاکو نایک	نیلکانایک	متھرا نایک	کلن نایک
.....
.....	[P132/8277]
علم شاما نایک	لچھا نایک	رما نایک	کشنا نایک
.....
اودوز نایک	کھنا نایک	تھاور مھوتره	رامو نایک
.....
.....	کملا نایک
.....

باید که از گورچران دوربران و غیره ضامنی مضبوط گرفته همه‌ها مدام حاضر دارند.

[P133/8277]

برای حمل تیرهای درخش هشت صد و سی عراده به‌موجب ذیل مقرر فرموده شده است باید که همه عرادها معه گاوان حاضر دارند.

لایب عراده

افروز	لودرمة
تیر درخش صف‌شکن	تیر درخش قلعه‌شکن
.....
.....
.....
.....
.....
بالف..... عراده	اهمامت... عراده

فی رسم معه شهاب

شهاب.....

..... منها به دست شهاب داران به حساب فی اسم دو شهاب.

.....

..... افزود لوازمه

.....

... فی عراده هما عدد

... عراده

[P135/8278]

مهر آصف کچهری

چهارده هزار گاو بنا بر دانه آوردن اسپان طویلات مقرر فرموده شده است در ماهدنی گاو دوازده قلم بنا بر رفتن هرروز چهار گروه بنا بر پُرکرده آوردن دانه هرروز سه گروه مقرر نموده شده است باید که فی ماهه حساب خالی زمین و پُرکرده آوردن نموده به حضور عرض کرده طلب می دهانیده باشند و فی گاو من جمله در ماهه جاگیر سه قلم ماهوار مقرر سالیانه جاگیر فی گاو سه راحتی و شش قلم مقرر کرده باید داد و در طلب گاووان وضع باید نمود و همواره از تعلقات بر گاووان نوکر غله خوردنی اسپان طلبیده معرفت میرمیران پاسبان طویله رسانیده از کچهری میرمیران رسید بلک از مهر و دستخط خاص دهانیده باشند و رسید خرج هرروز از کچهری میرمیران به حضور مودی خانه می دهانیده باشند.

به هجد آصف کچهری ملک فی کچهری چهار صد گاو نوکر شرح آن ها یک راحتی و دو قلم مقرر کرده فی گاو سالیانه سه راحتی و شش قلم مقرر چهار صد گاو را جاگیر در تعلقات کچهری آن ها [P136/8279] دهانیده از آن فی کچهری دوصد گاو در حضور باید داشت و دوصد گاو در کچهری بعد شش ماه دوصد گاو حضور تعلقات فرستاده عوض آن دیگر دوصد گاو که در کچهری هستند در حضور می طلبیده نوکری می گرفته باشند و برآورد در ماهه آن ها ماهوار نوشته به حضور عرض گاو می شود زود نوکر باید داشت.

[P137/8279]

صدور کچهری

اسامی دوهزار و پانصد گاو ذمه شمار نموده شده است بر آنها تقید داشته همیشه گاوان مذکور حاضر باید داشت و از آنها اهک برای کامکاری باید طلبید سوای آن در کچهری شما یک لک گاو نسیبانه مقرر و تفصیل آن در ذیل مرقوم است من جمله گاوان نسیبانه نیز برای آوردن اهک گاوان به کرایه مقرر کرده همواره اهک طلبیده به کامکاری می داده باشند و قلت اهک شدن نباید داد هر قدر گاوان نسیبانه یک دفعه اهک می آرند حساب آنها نموده زر نقد باید داد و حساب نوکران گاوان ماهور نموده به حضور عرض کرده طلب می دهانید باشند.

شکرو نایک	هرحی نایک	بابو نایک	نیله نایک
.....

[138/8280]

در حکم نامه میرخازن این قلم مندرج است. ضابطه داغ های سرکار خداداد. معه نقش های آن در ذیل مرقوم است همه داغ ها سربه مهر میرمیران در خزانه باید داشت وقت کار حسب الطلب میرمیران فرستاده باشند داغ کرده باز مهر نموده نزد ایشان خواهند فرستاد اگر داغی شکسته شود موافق نقشه درست باید کرد.

داغ حضور عسکر کچهری بیری استاده	داغ اسداللهی کچهری بیری افتاده طول
طول بیری یک گره و پاو انگشت عرض	بیری یک گره پاو انگشت عرض در میان
در میان بیری پاو کم یک انگشت.	بیری پاو کم یک انگشت.

گاوان جنسی/خستی بر	گاوان کبار بر ران راست	گاوان جنسی بر ران	گاوان کپار بر ران راست
معه کاف:	معه کاف:	راست:	معه کاف:

[P139/8280]

بر ران راست کباری هندسه دو معه کاف:	داغ فتاح کچه‌ری گاوان جنسی هندسه دو:	بر ران راست کباری هندسه یک معه کاف:	داغ احمدی کچه‌ری گاوان جنسی هندسه یک:
	۲		۱
بر ران راست کباری هندسه چهار معه کاف:	ملک کچه‌ری جنسی هندسه چهار:	بر ران راست کباری هندسه سه مع کاف:	حیدری کچه‌ری جنسی هندس سه:
	۴		۳
داغ اسپان طویله جات هر پنج سوار عسکر یجات و غیره به شکل هلال بر ران راست:		بر ران راست:	غفور کچه‌ری
			۵
گاوان سوار عسکر کچه‌ری بر ران راست:		داستان اسپان سواران خود اسپ بر ران راست حرف ح:	
	۹	ح	

[P140/8281]

داغ گاووان کوتهی بردار بر ران راست لفظ طاجن:	داغ گاووان کوتهی و یا بوجه‌های طویله بر ران راست لفظ حمال:
طاجن	حمال
داغ گاووان و جاموسان عراده‌های غله و گاووان گچ کاره کارخانه به شکل برگ تنبول بر ران	داغ گاووان و جاموسان و در عراده‌های نوگز هشت پهلو بالای آن یک نوک است استاده

راست:

بر ران راست:

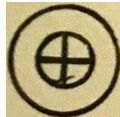
داغ جانوران امرت محل به شکل هلال بالای هر دو نوک آن یک یک مرکز برابر مدور در میان چهار پاره بر ران راست: نصف هلال بر ران چپ:

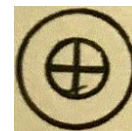
[P141/8281]

داغ گاوان کیاری طویله جات نتاج و گاوان دانه آور و گاوان خیمه بردار طویله جات و شتران و گاوان شترخانه شکل هلال بر ران راست:

فیل

داغ گاوان رنگاره حلقه مدور در میان آن حلقه مدور خورد و اندرون آن چهار پاره بر ران راست:

داغ گاوان نجم لفظ نجم بر ران راست: نجم

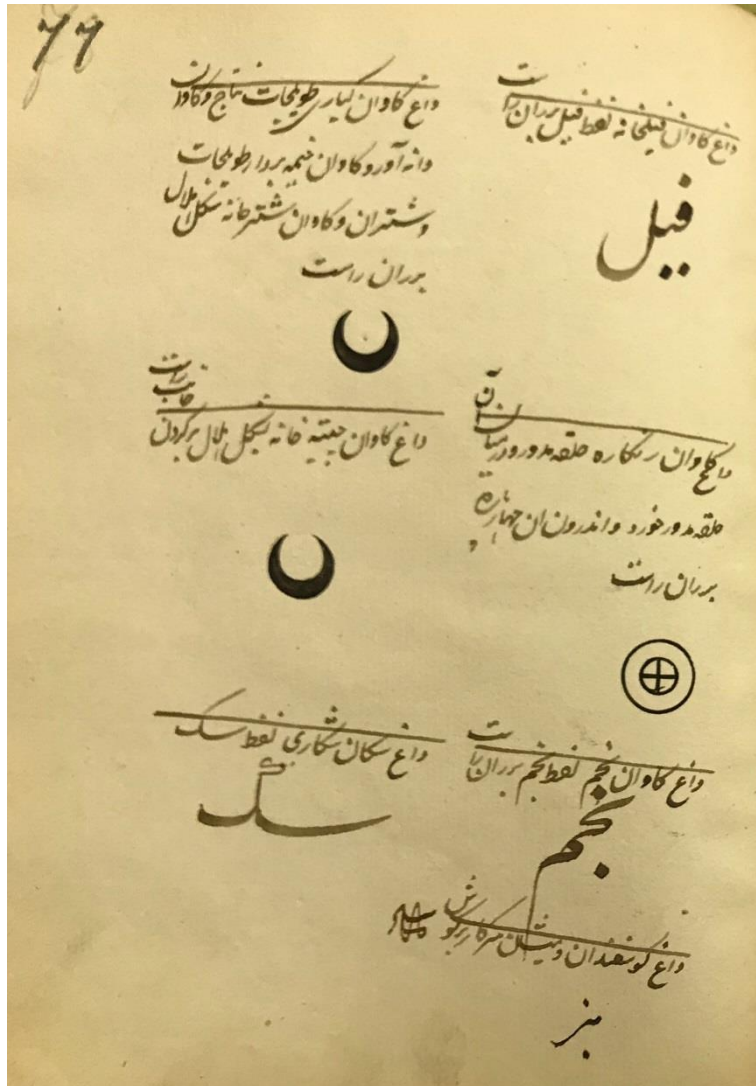
داغ سگان شکاری لفظ سگ: سگ

داغ گوسفندان و میشان سرکار خرگوش:

بز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی رسولہ محمد والہ واصحابہ اجمعین
 عالم و آدم چون انواع کانیات را بوقت موعود از ممکن غیب بمنصه شهود جلوه کرد
 بنی نوع بشر را از سایر اجناس و انواع شرف امتیاز بخشد و اخصان
 بحسب اوضاع و احوال علامتی گرامت نمود و یکی بسط زمین را بعلت
 ورود بارها و راهها معلوم خلاق گردانید و اصل رود کار را از رود تحصیل
 بری بلاد و ارضاء و ادیانند کما قال الله تعالی و اتقوا فی الارض روای
ان تمیذ بکم و انهارا و سبلا لعلکم تتقون و علامات
البحریم یهتدون یعنی براندخت بر زمین کوهها بلند را تا که نیاه شود
 بشما و پیدا کرد رود بارها و راهها را تا که شما راه یاب شوید و ظاهر کرد
 علامت و روشن خست ستارگان را تا اوشان راه یابید بعد

نتیجه گیری

بررسی و مطالعه ضوابط سلطانی تیپو نشان می‌دهد که تیپو در دو دهه حکمرانی خود بر دکن توانسته بود به نظام اداری و اجتماعی آن سرزمین سامان بدهد. سلطان تیپو برای نظم دادن امور قبایلی چون قریش، افغان، مراسته، زَنار داران، دهقانان، سپاهیان، احشام، حیوانات جنگی، قضات و غیره قوانینی وضع کرده و ضمن تعیین مهرهای مخصوص، چهارچوب ضوابط آنها را نیز معین کرده بود. از این حیث ضوابط سلطانی تیپو از نظر شناخت سیستم اداری و فرهنگی حوزه دکن بسیار مفید و درخور توجه است. از طرف دیگر مهرهای اداری و مالی تیپو می‌تواند به عنوان اطلاعات مهمی در باب قوانین اداری عصر تیپو مورد استفاده قرار گیرد. هم‌چنین از مقایسه قوانین و ضوابط تیپو با سایر نقاط سرزمین هند می‌توان به نتایج قابل توجهی دست پیدا کرد.

منابع

- آیین اکبری، علیگر، ۲۰۰۵.
- تحلیل و تجزیه برای بازیابی مهرهای تیپو سلطان: دکتر ارسلا سیمس ویلیم، کتابخانه انگلیس، لندن، بلاگ، پنج آوریل، ۲۰۱۸.
- قرآن کریم، ترجمه حدادعادل، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۹۷.
- A Descriptive catalogue of the oriental library of the late Tippoo Sultan of Mysore, to which are prefixed memoirs of Hyder Ali Khan and his son Tippoo Sultan / by Charles Stewart. 1809
- Kate Teltscher, India Inscribed: European and British Writing on India, 1600-1800, Oxford University Press, 1995
- Miratul Istelah*, Ed. Chander Shekhar, A. H. Ghilchikhani & H. Yousefdahi, Tehran, 2016, p. 449